VĒSTURISKAIS UN MŪSDIENU DĀRZS

109 Vēsturiskie un mūsdienu dārzi
7 ceļojumu maršruti
Transports Latvijā un Lietuvā

Karte LATVIJA | LIETUVA
M 1 : 750 000

Lauku Ceļotājs
celotajs.lv

ATOSTOGOS KAIME

Interreg
Latvija–Lietuva
Eiropas Reģionālās attīstības fonds
EIROPAS SAVIENĪBA

LEĢENDA

- Apmeklējums iepriekš jāpiesaka
- Vieta ar konkrētu darba laiku
- Pieņem individuālus apmeklētājus
- Pieņem tūristu grupas
- V-IX Apmeklētājus pieņem no - līdz gada mēnešiem
- V-IX Ieteicamais apmeklējuma laiks no - līdz gada mēnešiem
- Naktsmītne
- Iespējams pasūtīt ēdināšanu
- Aizliegts ņemt līdzi mājdzīvniekus
- Maksas objekts
- Teritorijā ir maksas objekti
- Vēsturiskā dārza piedāvājums
- Latvijas objekti
- Lietuvas objekti
- ☎ Tālrunis | + 371, + 370 Latvijas un Lietuvas tālruņa kodi
- ✉ e-pasts
- GPS Ģeogrāfiskās koordinātas

KAS IEKĻAUTS KARTĒ UN KĀ TO LIETOT

Kartē iekļauti 109 apmeklētājiem atvērti dārzi t.sk. atzīmēti 53 vēsturiski dārzi, kuros izceltas šo dārzu vērtības, botāniskie dārzi un augu kolekcijas, kur var iepazīt dārzkopības tradīcijas un vēsturi, un kur apskatāmas tradicionāli audzētās augļu, dārzeņu, garšaugu, dekoratīvo koku, krūmu un ziedu šķirnes Latvijā (Latgalē, Kurzemē un Zemgalē) un Lietuvā (Aukštaitijā, Žemaitijā). Specializētos dārzos var būt iespēja iepazīt arī šo šķirņu vēsturi, to pielietojumu, vietējo selekcionāru sasniegumus. Vēsturiskie dārzi atspoguļo dažādu laiku un kultūru ietekmes. Šādi dārzi nereti atrodas pie muižām, muzejiem vai lauku sētām un ir saistīti ar to vēsturi.

KO VARAM ATRAST VĒSTURISKAJOS DĀRZOS?

- Muižu dārzi - visbiežāk ierīkoti līdz 20.gs. sākumam, tajos saglabājušas vecās šķirnes, vietām saglabājies arī vēsturiskais plānojums. Daudzās muižās saglabājies vien parks, ne augļudārzs, sastopami arī neraksturīgi augi.
- Lauku mājās - bieži sastopamas vēsturiskās rožu un ceriņu šķirnes, kā arī senās ziemcietes, kā flokši un peonijas.
- Kolekciju dārzos un augļkopjiem veltītajos muzejos - visbiežāk sastopama liela šķirņu dažādība un iespēja dzirdēt stāstus par selekcionāriem, dārza tapšanu un īpašajām šķirnēm.

Kartē iezīmēti arī 7 dārzu maršruti Lietuvā un Latvijā un sniegts to īss maršruta raksturojums.

Skatiet vietu un maršrutu informāciju:

www.celotajs.lv/heritagegardens

1. JUMARI

C 3

V-IX

Valpene, Dundagas pag.
Dundagas nov., Latvija
GPS Lat:57.42518 Lon:22.36450
☎ +371 29469425
✉ gunita.tropina@gmail.com

"Jumari" atrodas Dundagas pagasta Valpenē - ciemā, kurā bērnību un jaunību aizvadījis Krišjānis Barons. "Jumaros" saimnieko šīs dzimtas ļaudis jau septītajā paaudzē. Saimniecībā audzē augļus, ogas t.sk. krūmmellenes un dārzeņus. Skaistumu dāvā puķes un košumkrūmi. Ciemiņi var apskatīt saimniecību, iepazīties ar krūmmelleņu audzēšanu un bioloģiskās saimniekošanas metodēm, nobaudīt zāļu tējas. Saimniece gatavo zāļu spilventiņus, austas grāmatzīmes, cep sklandraušus. "Jumari" ir iekļauti kā viens no apskates objektiem Dundagas novada velomaršrutā "Barona bōgans".

Saimniecība kopj 13,9ha zemes. Mežu ieskautās pļavas, lauki un dārzi veido neatkārtojamu ainavu. Saimniecības lepnums ir 8,5m augstais "Jumaru" kadiķis un dižais osis. Dārzos aug ābeles(kopā ap 30), jāņogas, upenes, ērkšķogas, krūmmellenes. Aug arī Cydonia oblonga un Sambucus nigra 'Variegata'. Vecajā dārzā saglabājusies īstā mežābele (Malus sylvestris) un daži seni augļukoki. Ierīkots sakņudārzs, garšaugu dobes un puķu dobes.

2. STĀDAUDZĒTAVA "BĒRZIŅI"

C 2

IV-X

Liepu iela 4, Pope, Popes pag.,
Ventspils nov., Latvija
GPS Lat:57.39840 Lon:21.85840
☎ +371 29501519
✉ berzini@berzini.lv
www.berzini.lv

Stādu audzētavas "Bērziņi" pamatdarbība ir daudzgadīgo puķu, tajā skaitā zāļveida ziemciešu, paparžu un peoniju stādu audzēšana. Saimniecība veido peoniju kolekcijas stādījumus. Pēc pasūtījuma pieaudzē puķu traukus un piramīdas ar vasaras puķēm. Saimniecība piegādā un uzstāda moduļu "zaļās sienas" vertikālai apzaļumošanai. Ziemā gatavjam Ziemassvētku dekorus un materiālus floristikai.

3. POPES MUIŽA

C 2

I-XII

Popes pamatskola, Pope,
Popes pag., Ventspils nov., Latvija
GPS Lat:57.40528 Lon:21.85726
☎ +371 26825367
✉ tourism@ventspils.lv
www.visitventspils.com

Popes muižā viena no vecākajām kompleksa ēkām ir vecā pils jeb medību pils, kas celta 1653. gadā. Kungu māja celta 1608. vai 1620. gadā. Vēlāk tai piecelta virtuves ēka, tā daļēji kalpo kā virtuves ēka šodien, taču tolaik bijis vāgūzis. 17. gs. beigās, lai arī pārbūvēta, pils vēl arvien ir vienstāvu ēka. Uz gadsimtu robežas ēka vēlreiz kapitāli pārbūvēta, kā rezultātā ēka kļuvusi par lepnu pili. 1840. gadā piebūvēts neogotisks lievenis. Kungu mājā saglabājušies 18. gs. un 19. gs. 3. ceturkšņa interjeru apdare - koka paneļi, kasetēti koka griesti, griestu plastiskā apdare, klasicisma ārdurvis, rokoko krāsns. Diemžēl, 2018. g. ugunsgailis nopostīja vienu no senākajām ēkām - muižas pārvaldnieka māju, taču kopumā muižas komplekss nav cietis un arī zaudējis savu skaistumu. Šeit ieradušos priecē plašais un smaržīgais flokšu dārzs muižas priekšpusē un iespaidīgie dižozoli. Vērts izstaigāt arī nogāzi aiz muižas galvenās ēkas, - netālu no tās savulaik kursēja šaursliežu dzelzceļš (Popes stacija). Pārējās muižas ēkas atrodas samērā plašā teritorijā, tādēļ vērts atlicināt dažas stundas un izstaigāt visu Popes ciemu.

Popes muižas apbūve ir viena no retajām, kas saglabājusi savu vēsturisko veidolu un apjomu. Kopš 1941. gada marta Popes muižas kungu mājā tika izvietota Popes pamatskola. Parkā aug galvenokārt pazīstamas koku sugas, bet arī daži reti koki. Pagalmā apskatāms Latvijā lielākais sarkanlapu dižskābardis *Fagus sylvatica f. purpurea* pie tā liela tradicionālo flokšu (*Phlox*) šķirņu dobe sarkanbaltās krāsās. Padomju laikos Pope varēja lepoties ar 3,6 ha lielu ābeļu un bumbieru dārzu, kur entuziasts dārzkopis V.Grīnvalds bija savācis lielu šķirņu kolekciju. Pašlaik šis dārzs sadalīts privātos zemes gabalos un nav publiski pieejams. Negaidīts atradums bija 10 lieli saldie ķirši pie blakusesošajām "Rojnieku" mājām. No tiem 4 ir ļoti veci – jau 70 gadus atpakaļ tie bijuši ļoti lieli. Koki klāti ar sūnām, bet vēl aizvien ražo labas kvalitātes augļus.

4. TURAIDAS

D 2

I-XII

Dunalka, Dunalkas pag.,
Durbes nov., Latvija
GPS Lat:56.68364 Lon:21.33892
☎ +371 29649900
✉ zmanteja@inbox.lv

Saimniecībā no melisas, avenēm, biškrēsliņiem, raspodiņiem, ceļtekām un liepu ziediem taisa zāļu tējas un tēju maisiņus (suvenīri, dāvanas), bet bišu dravā top medus. Saimniece stāsta par dzīvi laukos un vada izglītojošas ekskursijas par ārstniecības augiem, biškopību, māca veidot zedeņu žogus, piedāvā Turaidu produkciju un degustācijas. Saimniecība ir ieguvusi bioloģiskās saimniekošanas sertifikātu, tādēļ liela uzmanība tiek pievērsta veselīga dzīvesveida popularizēšanai. Klientiem pieejamas šādas tējas: aveņu, upeņu, liepu ziedu, vīgriežu, pelašķu, bērzu lapu, baltās panātres u.c. tējas.

Nelielajā dārzā aug liela garšaugu un ārstniecības augu kolekcija, gatavo zāļu tējas. Atrodami arī dažādi tradicionālie dārzeņi un puķes, 3 senas zemeņu šķirnes. Saimniece vada lekcijas par dzīvi lauku sētā - ārstniecības tēju vākšanu, biškopības un zedeņu žogu veidošanas tradīcijām.

5. TĀŠU MUIŽA

D 2

I-XII

Medzes pag.,
Grobiņas nov., Latvija
GPS Lat:56.59868 Lon:21.22810
☎ +371 29133136
✉ telses_muiza@inbox.lv

Tāšu muižas vēsturiskais centrs atrodas Ālandes (Telses) upes ielejā pie Tāšu ezera. Pašreizējo muižas centra apbūvi veidojusi fon Korfu dzimta. Kungu māja būvēta 1734. gadā un tajā saglabājušās daudzas vēsturiskās detaļas - baroka stila kamīni, no Gotlandes smilšakmens izgatavots galvenās ieejas portāls, sākotnējā akmens plātņu grīda hallē, parkets, sienu paneļi, 19.gs. sākuma ārdurvis, logi un kāpnes.

Bijušo muižas centru ieskauj vēsturiskie apstādījumi 10 ha platībā. Aiz kungu mājas dienvidu pusē atradās baroka stila dārzs. Tā vietā 19.gadsimta sākumā, saglabājot plānojumu, izveidots ābeļdārzs, kas tiek atjaunots - stādītas vēsturisko šķirņu ābeles, kas raksturīgas Kurzemei. Rietumu pusē atrodas neliels (1,8 ha) t.s. Angļu ainavu dārzs, kas veidots 19.gadsimta sākumā, bet eklektizēts 19.gadsimta beigās. Šie romantisma garā ieturētie apstādījumi ar plašām laucēm, mazām arhitektūras formām, lielām krūmu grupām, izteiktiem gaismas ēnas kontrastiem un dīķiem pakāpeniski tiek atjaunoti. Šajā dārzā majestātisku, lielu ošu grupas mijas ar ceriņu, sausseržu, filadelfu krūmiem, kas pavasaros saplaukst košos ziedos un smaržo, radot parka īpašo gaisotni. Bijušais muižas centrs un apstādījumi ir valsts nozīmes kultūras piemineklis, tādēļ tiek saglabāts un atjaunošanā izmantots tikai vēsturiskais stādāmais materiāls, kas raksturīgs konkrētam laikam un stilam. Tāšu muiža apskatāma, iepriekš piesakoties. Apmeklējums par ziedojumu. 1-2 stundu gara pastaiga muižā, dārzā un parkā ar saimnieka stāstījumu par Tāšu muižas un apkārtnes tuvāko muižu vēsturi, vēsturisko dārzu veidošanas principiem Eiropā un to pielietojumu, veidojot Tāšu muižas dārzu, parku un apstādījumus.

6. DURBE

D 2

I-XII

Durbe, Latvija
GPS Lat:56.58932 Lon:21.36827
www.visitdurbe.lv

Durbe ir mazākā pilsēta Latvijā ar slavenu vēsturi. Arī Latvijas mazākā pilsēta pēc iedzīvotāju skaita (ap 500 iedzīvotāji). Durbe jau pieminēta 1230. gadā kuršu līgumā ar Alnas Balduīnu. Durbes apkaimē 1260. g. notika slavenā Durbes kauja starp Livonijas un Vācu ordeņa apvienotajiem spēkiem un žemaišiem, kuru pusē pārgāja ordeņa karaspēkā iesauktie kurši. Durbē dzīvoja un strādāja viens no pirmajiem Latvijas dārzkopjiem Sīmanis Klevers (1834-1922). Pateicoties viņam, apkaimes dārzos atrodamas daudzas retas ābeļu šķirnes. Durbes ģerbonī, kas ir apstiprināts 1925. g., - ir sudraba ābele. Apkaimē ir vairākas saimniecības, kas specializējas augļkopībā, un daudz aktīvu dārzkopju. Ik gadus septembrī notiek ābolu svētki.

Pilsētas muzejā apskatāma ekspozīcija par S.Klevera mantojumu, publiskai apskatei pieejama dārza daļa pilsētas centrā (ap 25 kokiem). A. Birzakas dārzs Kalna ielā 4 ir labs vecas lauku saimniecības dārza paraugs (stādīts 1933.g., 3.5 ha), ar daudzām tradicionālām un vairākām retām šķirnēm. "Durbes Veltes" ir mazs uzņēmums, kas gatavo produktus no vietējiem augļiem, dārzeņiem un sēnēm.

7. DAIĻDĀRZS "KRISTAPI"

E 2

V-X

Nīcas pag., Nīcas nov., Latvija
GPS Lat:56.32040 Lon:21.09395
☎ +371 26562508
✉ iskrode@inbox.lv

Viens no Nīcas skaistajiem dārziem, kur īpaši iecienītas ir hostas un kļavas. Hostu kolekcijā ir vairāk nekā 130 šķirņu, arī kļavu skaits jau sasniedzis 25. Pie lielā dīķa var pabarot zivtiņas un izbaudīt dārza skaistumu. Gan paši, gan ciemiņi priecājas par iespaidīgo māju zīmi, kas tapusi pēc ilgiem meklējumiem. Dārzs guvis panākumus gan Nīcas, gan Latvijas mēroga skaisto sētu konkursos.

8. RUCAVAS ARBORĒTUMS

E 2

V-X

Rucava, Rucavas nov., Latvija
GPS Lat:56.158109
Lon:21.222964
☎ +371 29366351

Arborētuma izveides projekts aizsācies 1996. gadā, kad Salaspils botāniskā dārza dendralogi Raimonds Cinovskis, Ināra Bondare un Rucavas pašvaldības pārstāvji vienojās par izmēģinājuma stādījumu izveidi Rucavas Muižas kalnā. Stādījumu veidošana aizsākās 1998. gadā. Turpmāk apstādījumi veidoti arī Rucavas centrā un pie Rucavas pamatskolas. Ik gadu stādījumi tiek papildināti ar jauniem un eksotiskiem augu eksemplāriem no visas pasaules. Tradicionāli norisinās "Dārza svētki" maijā, rododendru un magnoliju ziedēšanas laikā.

9. MĀRA LINDES DENDROLOĢISKIE STĀDĪJUMI

D 2

I-XII

Robežu iela 21, Aizpute, Latvija
GPS Lat:56.71440 Lon:21.59168
☎ +371 26017426
✉ lao6aizpute@inbox.lv

Nedaudz vairāk kā kilometru no Aizputes centra - pilsētas dienvidrietumdaļā meklējami Māra Lindes dendroloģiskie stādījumi. Koku pavēnī ir izveidots košumdārzs, kurā ir apskatāmas retas kokaugu un ziedaugu sugas, par kurām saimnieks Māris var dalīties ar interesantiem stāstiem. Interesenti var iegādāties stādus un iepazīties ar Māra sarakstītajām grāmatām.

10. KAZDANGAS PARKS

D 2

I-XII

Jaunatnes gatve 1, Kazdanga,
Aizputes nov., Latvija
GPS Lat:56.73399 Lon:21.73289
☎ +371 29103813
✉ kazdanga.tic@inbox.lv
www.kazdangaspils.com

Parks sākts veidot 18.gs. beigās kā ainavu parks ar dažādām pastaigu takām, atsevišķu celiņu, soliņu un tiltiņu sistēmu. Šobrīd Kazdangas parks pēc platības (196 ha) ir viens no lielākajiem un dendroloģiski bagātākajiem Latvijas muižu parkiem. Tajā ir vairāk nekā 200 sugu koku un krūmu. No tiem 127 sugas – svešzemju. Parks iekļauj visu Kazdangas centra teritoriju, ietverot arī Kazdangas pili un teritoriju ap baronu Manteifeļu dzimtas kapenēm, kuras uzsāka veidot pašā 20. gs. sākumā. Parkā izveidotas atpūtas vietas, dekoratīvi elementi. Kazdangas muižas pili cēla 1800. gadā. Tās projekta autors ir Eiropā pazīstamais arhitekts J. G. Berlics, kurš izmantojis arhitekta Dž. Kvarengi projektu. Muižas ansambli veidoja arī Kavalieru nams, graudu klēts, dzīvojamā māja, zirgu stallis, trīslaidumu tilts pāri gravai u.c. ēkas. 1924. g. pilī sāka darboties Kazdangas Lauksaimniecība un zivkopības valsts skola. Mūsdienās šeit izveidots Kazdangas muzejs un Tūrisma informācijas punkts.

Kazdanga ir vieta, kur cēlušies reiz slavenie 'Kazdangas' skābie ķirši. Šī vēlīna šķirne ir gandrīz izzudusi, bet parkā vēl atrodami pāris koki. Pie agrākās skolotāju mājas atrodamas dažas vecas ābeles, t.sk. koks ar 2 uzpotētām šķirnēm, no kurām viena ir 'Ničnera Zemeņu'. Parkā aug vecas lazdas un vairāki riekstkoki – Mandžūrijas riekstkoks *Juglans mandschurica* un tā hibrīds ar karalisko riekstkoku. Nesen divus karaliskā riekstkoka *J.regia* stādus uzdāvinājis selekcionārs G.Vēsmiņš. Citi retumi parkā ir dekoratīvā Nutkas avene (*Rubus nootkatensis*), reta pīlādžu suga *Sorbus pochuachanensis* (jauns koks), ginks (*Gingko biloba*), katsura (*Katsura*), stafīleja (*Staphylea pinnata*), mežvīteņu aristolohija (*Aristolochia clematitis*), meža tulpe (*Tulipa sylvestris*). Lauka kļava *Acer campestre* atainota Kazdangas ģerbonī.
Ir izveidota baroneses Līvenas atpūtas vieta (ceriņi, ievas, magnolijas, rozes, filadelfi u.c.). No muižas laikiem saglabājies "Rožu kalniņš".

11. MARAS MUIŽA

D 2

I-XII

Turlavas pag.,
Kuldīgas nov., Latvija
GPS Lat:56.86198 Lon:21.67682
☎ +371 26376974
✉ ilga.prancahartinger@gmail.com
www.marasmanor.info

Maras muiža atrodas Kuldīgas novada, Turlavas pagastā. Pirmoreiz muiža pieminēta jau 16. gs. 2006. g. muiža atjaunota. Tiek kopts arī muižai blakus esošais parks, alejas un apkaimē esošie dīķi. Viesiem nakšņošanai piedāvā ērtas, skaisti iekārtotas istabas, iespēja pasūtīt brokastis, kā arī apartamentu līdz 5 personām ar atsevišķu ieeju, viesistabu, divām guļamistabām un virtuvi. Piedāvā ekskursijas pa vācu pilīm un muižām Kurzemē un Kuldīgu - Kurzemes pērli, kā arī gleznošanas kursus.

Pie muižas palikusi daļa 18.gs. parka un vecā augļudārza, kur var aplūkot dažus, bet interesantus augļukokus. Dārzā palikušas 9 vecas ābeles, 1 bumbiere (reta šķirne 'Windsor'), 2 plūmju šķirnes, skābie un saldie ķirši. Visinteresantākā ir senā ābele 'Prinzenapfel' (Muciņa) – salīkusi un doba, bet vēl aizvien ražo augļus. Pie mājas nesen iestādīts karaliskais valriekstс, aug arī vīnogas, aktinīdijas un melnais plūškoks.

12. BERGHOF PIENA MUIŽA

D 2

I-XII

Skrundas nov., Rudbāržu pag.,
Sieksāte, Latvija
GPS Lat:56.69011 Lon:21.89061
☎ +371 26518660
✉ piens@pienamuiza.lv
www.pienamuiza.lv

Atjaunotajā vēsturiskajā muižas kompleksā ir labiekārtota viesnīca ar 23 numuriņiem, restorāns „Rožu krodziņš", kurā tiek gatavots no vietējiem muižas dārza veltēm. Sevis lutināšanai Piena SPA salons ar piena vannām un masāžām. Pirts komplekss ar kamīnzāli, nelielu baseinu, tvaiku - aromātisko pirti un sauna. Pirts rituālu cienītājiem pieejama Baltā lauku pirts un īsta Melnā akmens pirts. Lielākām un mazākām svinībām - Svinību zāles. Iekārtots karavānu laukums un tenisa korti sportiskām aktivitātēm. Zinātkārajiem izveidots Piena muzejs. Viesi var izmēģināt roku govs slaukšanā, kult sviestu un degustēt to, noklausīties runājošo gotiņu Ventu, kura izstāsta - kā rodas piens. Muižu iemītnieki ir arī briedīši, aitiņas un zirgi - Mia un Mara. Muižu ieskauj ābeļdārzs un parks, kurā izvietota plāksnītes ar koku nosaukumiem. Piena muižas apskati vērts apvienot ar kaimiņos esošo "Garīku" saimniecību, kurā audzē sēnes. Piena muiža atrodas Dienvidkursas augstienes malā, no kuras paveras plaši un skaisti skati uz tuvāku un tālāku apkaimi.

Muižas parks stādīts 1980.gados, pašlaik to atjauno, pie viesu nama izveidots rozārijs. Saglabājušās tikai dažas ābeles, viena no tām ir izcili veselīgs šķirnes 'Prinzenapfel' (Muciņa) koks. Šī retā vēsturiskā šķirne atrodama vecos Kurzemes dārzos.

13. PEONIJU DĀRZS "ZIEDOŅI"

D 2

V-IX

Pelči, Pelču pag., Kuldīgas nov.,
Latvija
GPS Lat:56.92216 Lon:21.96369
☎ +371 26198759
✉ dagnija.voika@inbox.lv
www.ziedoni.lv

Šajā dārzā lakstaino peoniju šķirņu skaits pietuvojies 400 un kolekcionāre Dagnija Voika lepojas ar vienu no Latvijā lielākajām kolekcijām. Krūmpeoniju kolekciju veido 30 šķirnes. Ziedoņos aug arī lielziedu bārdainie īrisi, Sibīrijas īrisi, dienziežu kolekcija, kā arī mazāk pazīstami košumaugi jukas un eremūri. Pieņem viesus peoniju ziedēšanas laikā - jūnijā, rīko Peoniju ziedu svētkus, un vada ekskursijas. No vērtīgās peonijas saknes radīta PEO kosmētikas sērija. Iespējams iegādāties stādus.

14. DENDROLOĢISKAIS DĀRZS "SAULESKALNI"

D 2

V-X

Kurmāles pag., Kuldīgas nov.,
Latvija
GPS Lat:56.94862 Lon:21.95536
☎ +371 26806054
✉ sauleskalni@inbox.lv

Lauku viesu māja un dendroloģiskais dārzs netālu no Kuldīgas. Dīķī pie mājas foreles un karpas. Pie viesu nama atrodas Sauleskalnu dendrārijs. Dibināts 1960. g. Šobrīd ~ 100 koku un krūmu sugas, t.sk. 25 – vietējās sugas un 16 rododendru sugas. Unikāli eksemplāri - Latvijā vecākā magnolija (50 gadus veca), 45 gadus vecs parastais parūkkoks (*Cotinus coggygria*), divdaivu ginks (*Ginkgo biloba*), sēdziedu akantopakss (*Acanthopanax sessiliflorum*) u.c. Ieeja pret ziedojumiem. Pieejama vestures izziņas telpa, par saimniekiem, kas šo dārzu veidojuši. Uz vietas iespējams iegādāties dažādus stādus.

Dendrāriju "Sauleskalni" (pie Kuldīgas) rakstnieks V.Sauleskalns sāka veidot pēc 1945.gada un savu augu kolekciju papildināja visu mūžu. Augi iestādot dokumentēti dārza plānā, un daļai arī saglabājušās etiķetes latviešu valodā. Kolekcijā galvenokārt savākti dekoratīvie augi, bet atrodami arī augļaugi un garšaugi. No tiem interesantas ir 8 pīlādžu (*Sorbus*) sugas un šķirnes, 5 ābeļu sugas (*Malus x prunifolia, M. x speciosa* u.c.), aug arī dažas pazīstamas ābeļu šķirnes, skābie ķirši ‚Latvijas Augstais'. Apskatāma arī vīnogu veranda (šķirne ‚Smuglanka'), kizils (*Cornus mas*), īstā cidonija (*Cydonia oblonga*), veca korinšu audze (*Amelanchier spicata*), sarkanlapu plūme (*Prunus cerasifera 'Nigra'*), 3 vilkābeļu šķirnes, Mandžūrijas riekstkoks, rozes, sarkanlapu lazdas (*Corylus avellana 'Rubra'*), dekoratīvas avenes (*Rubus odoratus*), sparģeļi. Reti dekoratīvie augi ir arālija, ginks, tulpjukoks, krūmveida peonijas, Amūras ceriņš, Dāvida irbene, Ledebūra sausserdis, glicīnija (*Wisteria*), Kolhidas efeja, dzeltenā dzegužkurpīte. Sarkano ozolu (*Quercus rubra*) birzs stādīta aktiera Ē.Valtera 90 gadu jubilejā. Ir arī ziemciešu dobes ar vecām šķirnēm. Pie vārtiem nolīcis dižkoks – vītols.

15. VIDES UN VESELĪBAS SAIMNIECĪBA "UPMAĻI"

C 3

V-X

Rendas pag., Kuldīgas nov., Latvija
GPS Lat:57.04651 Lon:22.30629
☎ + 371 26555532
✉ info@anna-bergmans.eu
www.anna-bergmans.eu

Dziedinošie Dārzi ir daļa no 125 ha lielās bioloģiskās saimniecības Upmaļi. Šeit jau ceturtajā paaudzē saimnieko Bergmaņu ģimene. Patreizējie saimnieki Māra un Dainis Bergmaņi, kopā ar ģimeni, cenšas saglabāt senās, vēl 30. gados stādītās retās augļu koku un krūmu šķirnes vecajā dārza daļā. Līdzās senajiem kokiem šeit izveidoti arī īpašu dziedinošo koku, retu augļu koku (plūškoki, valrieksti, ēdamās kastaņas, zīdkoki, u.c) un ārstniecības augu dārzi vairāk kā 12 ha platībā. Saimnieku teju 30 gadus ilgā pieredze dabas dziedniecībā, arī Ajūrvēdas tradīcijās, ir ļāvusi izveidot oriģinālus AnnA Bergmans zīmola produktus- augu ziedes, balzāmus un krēmus, zāļu tējas, eļļas u.c.

„Upmaļi" ir bioloģiskā saimniecība, kas specializējas ārstniecības augu audzēšanā, no tiem gatavojot tējas un citus produktus. Dārzs ir 8 ha liels, un tajā atrodami dažādi derīgie augi, t.sk. reti - *Laserpitium* (domājams, *L.latifolium* – platlapu bezgale). No muižas laikiem saglabājušies rabarberi un daži veci augļukoki – viena no tām 'Baltā Ziemas Kalvile' (*'Calville Blanc d'Hiver'*), kas līdz šim Latvijā nav atrasta. Krāšņa ir mežābele, kam 1930jos gados vainagā uzpotētas 4 šķirnes, no tām 3 vēl aizvien ražo – 'Arkad Žoltij', 'Akero' and 'Ničnera Zemeņu'. No šiem laikiem varētu būt saglabājušās arī vecās ērkšķogas ‚Houghton'un ‚Čornij Negus' (tautā sauktas "Kalnu ērkšķis"), 3 ceriņu šķirnes un vairāku sugu rozes. Ap 10 saldo ķiršu sējeņu nāk no vietējās Ēdoles ķiršu populācijas. Dārzā var ieraudzīt arī mājas ābeļu un plūmjlapu ābeļu (*Malus prunifolia*) sēklaudžus. Jaunāki ir G.Vēsmiņa selekcionētie grieķu riekstkoki (*Juglans regia*).

16. KURZEMNIEKI

C 3

VII-X

Sukturi, Lībagu pag.,
Talsu nov., Latvija
GPS Lat:57.24053 Lon:22.62344
☎ +371 29279461
✉ segita@apollo.lv
www.abolucipsi.lv

Saimniecība atrodas Talsu pauguraines rietumu nogāzē, no kuras paveras skats uz Talsiem un to apkaimi. Atvērta saimniecība, kurā audzē un pārstrādā ābolus. Viesus gaida izzinoša ekskursija, produkcijas iegāde un degustācija. Atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā– Talsu pauguraines dabas parkā. Vasaras sezonā ceļotājiem piedāvā telšu vietas. Audzē vīngliemežus. Saimniecības dārzos, kas plešas Talsu pauguraines nogāzēs ir savāktas dažādas ābeļu šķirnes - saimniece veido un attīsta vietējo šķirņu kolekciju. Pie saimniecības uzstādīts arī informatīvs stends, kas iepazīstina ar Talsu pauguraines dabas parka nozīmīgākajām vērtībām.

Saimniecībā tiek ražotas rabarberu, ķirbju, cidoniju sukādes, ābolu čipši, sulas, ievārījumi, kas tiek piedāvāti tūristiem. Uzņem arī bērnu tūristu grupas, rāda augļu dārzu un piedāvā produktu degustācijas. Saimniecībā saldā ķirša dižkoks un savvaļas saldo ķiršu audzes. Integrētā saimniecība. Apsaimniekojamā platība 24 ha. 2,5 ha - ābeles. Gadā saražo 30 tonnas ābolu, no kuriem ražo ābolu čipsus, žāvētus ābolus, ābolu sulu u.c. izstrādājumus. Rāda, kā veidot augļkoku vainagu.

17. DIENLILIJU DĀRZS

C 3

VII-XII

Laucienas pag., Talsu nov., Latvija
GPS Lat:57.23060 Lon:22.73932
☎ +371 29457055
✉ vejkalnietis@inbox.lv
www.vejkalnietis.lv

Dienliliju dārzā ir apskatāmas un nopērkamas gan pasaulē slavenu dienliliju selekcionāru šķirnes, gan dienliliju dārza aizsācēja V. Baņģiera, gan arī jaunās selekcionētās dienliliju šķirnes. Kopumā dārzā vara apskatīties un iegādāties vairāk kā 1000 dažādas dienliliju šķirnes! Dārzs apmeklētājiem ir brīvi pieejams, dienliliju ziedēšanas laikā, jūlijā un augustā, katru dienu no 9-19. Piedāvā majas vīna "Vējkalnietis" degustācijas.

18. ŠTELMAHERU AKMENS DĀRZS

D 4

V-X

Arāju iela 18, Dobele, Latvija
GPS Lat:56.63276 Lon:23.26494
☎ +371 20047591, 22318001

Dārzs Bērzes upes krastā tiek dēvēts gan par akmens pasaku, gan brīnumdārzu. Dārzā ir ievietoti dažādu formu un lieluma akmeņi, dzirnakmeņi, verstu stabi un pagastu robežstabi. Akmeņu ekspozīciju papildina dekoratīvie stādījumi un augu kompozīcijas, par kurām rūpējas dārza saimniece.

19. KLŪGU ĢIMENES DAIĻDĀRZS

D 4

V-X

Liepājas šoseja 21,
Dobela, Latvija
GPS Lat:56.63336 Lon:23.26433
☎ +371 26458290
✉ bebrajs@inbox.lv

Klūgu ģimenes ainavu dārzs ir atzīts par vienu no skaistākajiem dārziem Latvijā, tā daudzveidīgo ainavu paši saimnieki iesaka baudīt jūlija mēnesī, kad viskrāšņāk sazied dažādās vasaras puķes. Ir klātienē piedzīvot Klūgu ģimenes sapni – dzīvot parkā, ir jāredz Latvijas ainavai raksturīgo lielo lapu koku, dažādo skujkoku un krāšņumkrūmu parku, kas ir tapis vairāku gadu garumā.

20. STĀDAUDZĒTAVA "LIEPAS"

D 4

IV-X

Rožu iela 2, Krimūnu pag.,
Dobeles nov.,Latvija
GPS Lat:56.61997 Lon:23.29443
☎ +371 29507747, 29466258
✉ liepaszs@inbox.lv
www.liepas.lv

Z/s „Liepas" Dobelē ir dinamiski augoša stādaudzētava, kas specializējas augļu koku, ogulāju un rožu stādu audzēšanā. Piedāvājumā pašu audzēts, kvalitatīvs, Latvijas klimatiskajiem apstākļiem piemērots augļu koku, rožu un ogulāju stādāmais materiāls plašā šķirņu sortimentā. Apmeklētājiem dārzā izrāda gan stādus konteineros, gan iepazīšanās dārzu, kur dabā var ieraudzīt, kā mazais augļkociņš izskatās jau pieaudzis. Pavasarī dārzā var izbaudīt ziedoņlaiku, vasarā un rudenī garšot ķiršus, plūmes, ābolus, bumbieres.

21. SKAISTO UN PRAKTISKO IDEJU DĀRZS

D 4

V-X

Liepu iela 5,
Dobele, Latvija
GPS Lat:56.61040 Lon:3.28980
☎ +371 29258709
✉ paitone@inbox.lv

Skaisto un praktisko ideju dārzā krāšņie puķu stādījumi un plašā skujeņu kolekcija priecē acis visu gadu. Aiz mājas saimnieciskajā zonā ir sakņu dārzs un siltumnīcas.

22. DĀRZKOPĪBAS INSTITŪTS

D 4

I-XII

Graudu iela 1, Dobele,
Dobeles nov., Latvija
GPS Lat:56.61082 Lon:23.29714
☎ +371 63722294, 26408655
✉ muzejs@lvai.lv
www.lvai.lv

Dārzkopības institūts ir vadošais augļkopības un dārzeņkopības pētniecības centrs Latvijā, kas ne tikai nodarbojas ar Baltijas agroklimatiskajiem apstākļiem piemērotu augu sugu selekciju un introdukciju, bet arī ražo ar augstu uzturvērtību, šķiedrvielām bagātus pārtikas produktus no institūta dārzos izaudzētā. Dobeles viesiem pavasara ziedoņa laikā ir iespēja izstaigāt takas vienā no lielākajiem ceriņu dārziem Eiropā, kurā aug 240 dažādi ceriņi. Maijā/jūnijā Dārzkopības institūta dārza viesi var priecāties par aprikožu, ķiršu, plūmju, ābeļu, bumbieru, cidoniju ziedu kupenām.

Dārzkopības institūts lepojas ar plašām augļu koku un ogulāju šķirņu kolekcijām un pētījumiem. Institūta dārzos aug vairāk kā 1000 ābeļu šķirņu, 400 – bumbieru šķirņu, 300 – plūmju šķirņu, 200 – ķiršu šķirņu, kā arī vīnogas, aprikozes, persiki un dažādi ogulāji. Tiek veikti pētījumi dārzeņu audzēšanas tehnoloģiju daudzveidošanā un sortimenta paplašināšanā.

23. RŪĶĪŠU TĒJAS

D 4

I-XII

Krimūnu pag.,
Dobeles nov., Latvija
GPS Lat:56.59727 Lon:23.31585
☎ +371 29263846
✉ rukisuteja1@gmail.com
www.rukisuteja.lv

Z/s "Rūķīšu tēja" ir viens no lielākajiem ārstniecības augu ražotājiem Latvijā. Ražošanas procesā netiek izmantoti aromatizatori, krāsvielas, konservanti un biezinātāji. Grupu ekskursijām neizpaliek arī gardo tēju degustācija un tēju izvēles ieteikumi. Ir iespēja arī iegādāties produkciju ražotnes veikaliņā. Saimniecība audzē plašu augu klāstu, no kuriem gatavo tējas – asinszāles, baldriānu, ehinācīju, kaķumētru, kliņģerītes, kumelītes, ķimenes, mārsilus, melisas, piparmētras, māteres, rudzupukes, vērmeles u.c Šeit ir īpaši vērts iegriezties tad, kad augi zied un katrs no lauciņiem krāsojas savā, tikai tam raksturīgā tonī.

Saimnieki piedāvā aplūkot ārstniecības augu audzēšanu un iepazīties ar drogu tapšanas procesu. Šobrīd saimniecības tīrumos ārstniecības augi tiek audzēti vairāk nekā 30 ha platībā. Gadā te saražo vairāk nekā 15 000 kg ārstniecības augu, kas tiek piedāvāti gan kā monotējas, gan izmantoti dažādos maisījumos. Izveidots paraugdārzs ar ārstniecības augiem un īsu informāciju par to pielietojumu.

24. SKAIDRĪTES BAUZES DĀRZS

D 4

V-IX

"Lejnieki", Bērzes pag.,
Dobeles nov., Latvia
GPS Lat:56.68943 Lon:23.40637
☎ +371 63754136, 22308565
✉ solvitalazdina@inbox.lv

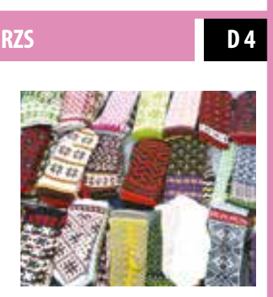

Skaidrīte Bauze ir viena no čaklākajām Latvijas cimdu adītājām, kuras kolekcijā ir vairāk nekā 185 cimdu pāru – dūraiņu, kas parāda latvisko cimdu rakstu dažādību un krāsu bagātību. Apmeklētāji var apskatīt cimdu kolekciju, noklausīties stāstu, kā arī aplūkot augu šķirnēm bagātīgo dārzu, kurā izvietotas saimnieka – Haralda Bauzes veidotās koka skulptūras.

25. VĪNOGU DĀRZS

D 4

IV-VIII

"Siltumnīcas",Kroņauce,
Tērvetes pag.,Tērvetes nov., Latvia
GPS Lat:56.51648 Lon:23.33583
☎ +371 28609399
✉ info@vinogudarzs.lv
www.vinogudarzs.lv

Viens no lielākajiem Latvijas vīnogu dārziem, kurā audzē > 50 vīnogu šķirnes. Saimnieks novadīs ekskursiju ar stāstu un konsultācijas par vīnogu audzēšanu, degustācijas un stādu iegādi.

26. VIESTARDI

D 4

IV-VIII

Kroņauce, Tērvetes pag.,
Tērvetes nov., Latvia
GPS Lat:56.51409 Lon:23.33567
☎ +371 27570755
✉ viestardi@gmail.com

Saimniecības pamatnodarbošanās ir tulpju audzēšana, kolekcijā ir gandrīz 400 dažādu tulpju sīpoli. Pavasarī notiek Tulpju svētki, bet rudenī iegādei pieejami tulpju sīpoli. Neliels dzīvnieku dārzs - ponijs, kaziņas, truši. Kūku, kliņģeru, pīrādziņu un citu gardumu cepšana.

27. PEONIJU DĀRZS "GALDNIEKI"

D 4

VI

Kroņauce,
Tērvetes nov., Latvia
GPS Lat:56.51198 Lon:23.35095
☎ +371 27494343
✉ andrisberkins@inbox.lv
www.peonijas.lv

Peoniju kolekcionārs Andris Berkins pavasaros ne tikai atver savu dārzu apmeklētājiem, bet arī popularizē un daudzina Tērvetes novada Kroņauci, nesot skaistos ziedu stāstus pasaulē, Dārza platība 3 hektāri. Iespējams iegādāties stādus. Dārzu ieteicams apmeklēt ziedēšanas laikā. Apmeklējums bez maksas.

28. ZAĻENIEKU KOKAUDZĒTAVA

D 4

I-XII

"Aptiekas", Zaļenieki,
Jelgavas nov., Latvija
GPS Lat:56.52187 Lon:23.52076
☎ +371 63074444, 29410756
✉ kokaudzetava@zalenieki.lv
www.zalenieki.lv

Viena no bagātākajām un ainaviski skaistākajām Latvijas kokaudzētavām. Tās piedāvājumā ir ~ 1000 dažādu kokaugu sugu, šķirņu un formu. Efektīgs dendrārijs, kur piedāvā ekskursijas, kokaugu kolekciju apskati, pašas kokaudzētavas apskati. Lapu un skuju koku, košumkrūmu, stādu dzīvžogiem, vīteņaugu, dižstādu, izcilu potēto koku un krūmu konteinerstādu (no 1litra līdz 200 litriem) iegāde. Fotosesijas, pasākumu rīkošana, konsultācijas.

29. DENDRĀRIJS "VILKI"

D 4

V-X

Svētes pag.,
Jelgavas nov., Latvija
GPS Lat:56.53212 Lon:23.55239
☎ +371 26153697, 28378543
✉ lauma.purina@inbox.lv

Zemnieku saimniecība "Vilki" ir dendrārijs, stādaudzētava Zemgales labības lauku vidū Svētes pagastā. Šeit iespējams doties izzinošā pastaigā pa dendrāriju un saimniecības teritoriju, iepazīstot ap 1000 dažādu - gan Latvijas ainavai raksturīgu, gan pavisam savdabīgu - augu. Audzē dekoratīvo koku un krūmu stādus, ziemciešu stādus, ārstniecības augus un garšaugu stādus. Ir vecs ābeļdārzs ar senām ābeļu un citu augļu koku šķirnēm. Piedāvā konsultācijas apstādījumu ierīkošanā. Saimniecībā sastopamas arī Latvijas zilās govis. Apmeklētājiem pieejama piknika vieta.

Kokaugu kolekcija. Dendrārijs ierīkots vecās mežsarga mājās 1933.-1950. gadā ierīkots augļudārzs (0,3 ha). Visiespaidīgākie ir dižie 'Akero' un 'Signe Tillisch' ābeļu koki, bumbieres 'Labā Pelēkā', 'Durbes Vasaras' un bumbieru sējenis ar lieliem, gardiem augļiem. Retas senas ābeļu šķirnes ir arī 'Dzeltenais Rihards' un 'Zakpurni'. Saglabājušie arī veci krāšņumkrūmi – neīsto jasmīnu (filadelfu) šķirnes, ceriņi, senas rozes ar interesantiem tautas nosaukumiem, augļrozes, no kurām gatavo ievārījumu. Dārzu iekļauj liela, veca vējlauze, kurā atrodams dižozols. Apskatāma arī garšaugu un dārzeņu kolekcija.

30. ZEMNIEKU SAIMNIECĪBA "DROŠI VESELS"

E 4

I-XII

"Roņi", Vilces pag.,
Jelgavas nov., Latvija
GPS Lat:56.42831 Lon:23.47800
☎ +371 26534706
✉ valentina.uzare@gmail.com

Saimniecība atrodas Jelgavas novada Vilces pagastā. Audzē siltumnīcas dārzeņus un augus, izgatavo dažādas ziedes no ārstniecības augiem un piedāvā lekcijas par veselīgu uzturu un dzīvesveidu. Pieejama lauku pirtiņa.

31. PIPARMĒTRU NAMIŅŠ

E 4

I-XII

"Terēni",
Vilces pag., Jelgavas nov., Latvia
GPS Lat:56.42455 Lon:23.50781
☎ +371 26394062, 26199825
✉ lolita.duge@inbox.lv
www.piparmetras.lv

"Piparmētru namiņā" ir iespēja izgaršot dažādu mētru tēju, cepumus, šokolādi, medu ar piparmētrām un piparmētru sīrupus, ik pa laikam pievienojas jauni produkti, kuru sastāvā ir piparmētra. Radošajās darbnīcās top piparmētru ziepes, apgleznoti šķīvji ar piparmētrām, dekupāžas tehnikā dekorēti krūzīšu paliktņi un vēl daudz kas cits. Vēl saimniece no piparmētrām taisa arī piparmētru lūpu balzamu un sejas toniku.

32. GAIDAS

E 4

I-XII

Vilces pag.,
Jelgavas nov., Latvija
GPS Lat:56.43776 Lon:23.49746
☎ +371 28663620
✉ drosprate@inbox.lv

Saimniecības pamatnodarbošanās ir augļkopība - tomāti, āboli, bumbieres, avenes, zemenes u.c. Pavasarī iespējams apskatīt ziedošus bumbieru dārzus, ābeļdārzus, aveņu laukus, savukārt rudenī apmeklētājiem iespējams piedalīties lielajās rudens vākšanas talkās ar speciālām ābolu lasīšanas "ķengursomām" un konteineru vilcieniņiem - vagoniņiem.

33. BLANKENFELDES MUIŽA

E 4

I-XII

Vilces pag.,
Jelgavas nov., Latvija
GPS Lat:56.34426 Lon:23.54735
☎ +371 27810348
✉ bmuiza@blankenfeldesmuiza.lv
www.blankenfeldesmuiza.lv

Muiža ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis. Sākums muižai ir 1462.gads, kad Livonijas ordeņa mestrs izlēņo zemi starp Svētes un Platones upēm Klausam fon Medemam. 1561./62.gadā veidojoties Kurzemes hercogistei, lēnis klust par privātu muižu un pieder Medemu dzimtai gandrīz trīs gadsimtus. Nākamos gadsimtos tā pieder fon Butlaru,fon Manteifeļu-Sceges, fon Kenigsfelsu un fon Hanu dzimtām. Blankenfeldes muižas apbūve tapusi 18.gs.40.gados. Telpas kungu mājā kārtotas anfilādēs ar baroka stila interjēra elementiem un tipisku velvju pagrabu. Trīs aiļu mezonīms ēkas centrālā ass un izveidots otrais stāvs kungu māju atšķīra no zemnieku mājām.19.gs.kungu mājai piebūvēts ar kolonām balstītas verandas, kas to laik ir modē Baltijas kungu mājām un tā ēka ieguvusi vairāk klasicisma elementus. No 1924.-1970.gadam muižā bija vecu ļaužu pansionāts. Padomju laikā muižā dzīvo gadījuma strādnieki un talcinieki. Tagad muiža ir privātīpašums,ir restaurētas vārtu māja,kas tagad ar lepno vārtu izbūvi ir atgriezusi muižai dižciltīgo izskatu un stallis, ainavu parks, muižas pagalmā aug rozes un pojenes. Atjaunotās ēkās izveidota viesnīca,moderna sauna ar zvanu muzejs ar zvaniem no visas pasaules, telpas pasākumiem un viesībām līdz 60 cilvēkiem.

Blankenfeldes muižai kopš 18.gs.beigām ir izveidots vairāk nekā 12 ha liels parks. Jau muižas laikos veidots gandrīz 4ha liels ainavu parks ar grantētiem celiņiem, kas ir atjaunots. Lepnums ir plūškoka audzes kas saglabātas arī no jauna iestādītās. Iestādīti jauni augļu koki un ogulāji. Viss iestādītais tiek pārstrādāts garšīgos produktos: sulās, sīrupos,vīnā.

34. STĀDAUDZĒTAVA "DIMZAS"

D 4

II-XI

Platones pag.,
Jelgavas nov., Latvija
GPS Lat:56.58930 Lon:23.70989
☎ +371 25951565, 29217829
✉ dimzas@dimzas.com
www.dimzas.com

Piedāvā ekskursiju pa bagātīgo un ainavisko audzētavu, kurā ir ~ 3000 augu sugu, šķirņu un formu. Plašs ūdensaugu klāsts, var iegādāties stādus un saņemt konsultācijas to audzēšanā.

35. KOKAUDZĒTAVA "BĒTRAS"

D 4

I-XII

Salgales pag.,
Ozolnieku nov., Latvija
GPS Lat:56.63732 Lon:23.95127
☎ +371 29494883, 28662847
✉ iveta.grosa@betras.lv
www.betras.lv

Saimniecībā audzēto stādu (ābeles, bumbieres, ķirši, plūmes, upenes, jāņogas, ērkšķogas, avenes, krūmcidonijas, aronijas un saldie pīlādži) iegāde. Saimnieki dod padomus par augļu dārzu veidošanu un augļkoku audzēšanu. Piedāvā saimniecībā gatavotas sukādes.

36. EDUARDA VIRZAS MEMORIĀLĀ MĀJA "BILLĪTES"

D 5

V-IX

Salgales pag.,
Ozolnieku nov.,Latvija
GPS Lat:56.57508 Lon:24.10910
☎ +371 29299790
✉ dzejnieku.billites@gmail.com

Ap 6 km dienvidrietumos no Iecavas atrodas Edvarta Virzas (īstais vārds – Jēkabs Eduards Liekna) (1883 – 1940) tēva mājas – „Billītes", uz kurām rakstnieks kopā ar sievu Elzu Stērsti pārcēlās 1901. gadā. E. Virza bija viens no izcilākajiem 20. gadsimta latviešu rakstnieks, dzejnieks, prozaiķis, publicists un atdzejotājs. „Billītēs" sarakstīti daudzi dzejoļi, bet 1933. gadā – tapis leģendārais darbs „Straumēni", kas attēlo latviešu zemnieka dzīvi. „Billītēs" izveidots E. Virzas muzejs. Tā veidotāji ir E. Virzas un E. Stērestes meita Amarilis Liekna ar dēlu Edvardu Liekni, meitu Annu Žīguri un mazmeitu Diānu. Iepriekš piesakoties, interesenti var iepazīt muzeju un E. Virzas daiļradi.

Interesanti objekti ir Itāļu stila virtuves dārzs un puķu dārzs, kas abi atjaunoti pēc E.Stērstes ieceres. Glicīnija pie mājas, iespējams, ir vienīgā, kas Latvijā siltos gados zied laukā. Ļoti veca, liela ābele, varētu būt senā šķirne ‚Avenarius'. No 1930.gadiem izdzīvojuši - Mandžūrijas valrieksts, kas devis daudzus sēklaudžus, seni ceriņi, retais ‚Kazdangas' ķirsis, lazdas. Te ir 400 gadus veci vītoli, un Latvijā lielākā zirgkastaņa (apkārtmērs 4,4 m) šeit aug no 1870.gadiem.

37. MAZMEŽOTNES MUIŽA

E 5

I-XII

Mazmežotne, Rundāles pag.,
Rundāles nov., Latvija
GPS Lat:56.43078 Lon:24.04840
☎ + 371 25772269
✉ info@mazmezotne.lv
www.mazmezotne.lv

Pirmie rakstiskie avoti par muižu pieejami, sākot no 18. gs. 3. ceturkšņa. 1759. g. muižas kompleksā ietilpst 14 celtnes. 1759. g. Šarlote Līvena saņēma Mežotni kā dāvanu no Krievijas imperatores Katrīnas II. Muižas ēkas stipri cieta Pirmā pasaules kara laikā. Pirmās neatkarīgās valsts laikā tā kļuva par paraugmuižu, bet Otrā pasaules kara laikā - izdeg dzīvojamās ēkas mansards un jumts. 2007. g. tika uzsākti Mazmežotnes kompleksa atjaunošanas darbi. Šobrīd - Mazmežotnes muiža ir dabas ieskauta skaista un sakopta vieta viesu atpūtai, piedāvājot nakšņošanu, ēdināšanu, telpas svinībām, sarīkojumiem un semināriem, bet aktīvās atpūtas cienītājiem un dabas baudītājiem - braucienus ar velosipēdiem, laivām un pastaigas pa dabas taku un apkārtnes celiņiem. Atsevišķas ēkās - vecais muižas stallis un šķūnis piedāvā plašas zāles lielākām svinībām, kāzām, semināriem, koncertiem, izstādēm. Muižas Kungu un Lielā kalpu mājā ierīkota viesnīca un restorāns, bet Mazā kalpu mājā - SPA komplekss ar dažādiem relaksējošiem piedāvājumiem. Lielās kalpu mājas manteļskurstenī ierīkota pastāvīga ekspozīcija par cukurbiešu un cukurrūpniecības vēsturi Latvijā. Vecā siernīca pārveidota par atpūtas namiņu ar pirtiņu, karsto āra kublu, atpūtas un nakšņošanas telpu, piknika terasi.

Pie muižas 15 ha liels labi uzturēts parks un dārzs ar modernām pastaigu takām, informācijas stendiem un norādēm. Daļa no dārza 100 augļukokiem, domājams, stādīti 20.gs.1.pusē un ietver ap 15 vēsturiskas šķirnes, galvenokārt ābeles, tai skaitā arī retas šķirnes.

38. RUNDĀLES PILS

E 5

I-XII

Pilsrundāle, Rundāles pag.,
Rundāles nov., Latvija
GPS Lat:56.41361 Lon:24.02498
☎ +371 63962197, 26499151
www.rundale.net

Rundāles pils celta kā Kurzemes hercoga Ernsta Johana vasaras rezidence pēc izcilā itāļu arhitekta Frančesko Rastrelli projekta. Pils kompleksa celtniecība notika laikā no 1736.- 1740. gadam, bet pils interjeru mākslinieciskо apdari veikuši no 1765. -1768. gadam tēlnieks Johans Mihaels Grafs un gleznotāji Frančesko Antonio Martini un Karlo Cuki. Pils nozīmīga ar savu autentiskumu, jo to nav skārušas vēlāku laiku pārbūves. Pils intensīva restaurācija uzsākta 1972. gadā, kad tika nodibināts muzejs, bet pabeigta 2018.gadā.

Rundāles pils dārzs ir ievērojams kā pilnībā realizēts arhitekta Rastrelli projekts, kas izveidots vienlaicīgi ar pils celtniecību laikā līdz 1740. gadam un saglabājis savu sākotnējo plānojumu līdz atjaunošanas darbu sākumam 1975. gadā. Regulārais baroka dārzs ar ornamentālo parteri, Zaļo teātri, labirintu un 19 bosketiem aizņem 10 ha. Dārza priekšējā daļā 1 ha platībā izveidots rožu dārzs, ar vēsturisko un mūsdienu rožu kolekciju ap 2230 šķirņu. Kopējā pils ansambļa teritorija ir 85 ha, no tās 34 ha aizņem meža parks. Abpus pilij iecerēts izveidot divus augļu dārzus ar vēsturisko augļu koku un krūmu kolekciju. Rietumu puses dārzs tiek veidots Interreg projekta ietvaros. Mūsdienās nenovērtējama priekšrocība ir kompleksa atrašanās neskartā lauku ainavā.

39. BALTĀS ANEMONES

E 5

I-XII

A. Lāča iela 1, Bauskas nov.,
Mežotnes pag., Latvija
GPS Lat:56.41361 Lon:24.11329
☎ +371 29282312
✉ info@baltasanemones.lv
www.baltasanemones.lv

„Baltās anemones" atrodas ļoti ainaviskā vietā – Lielupes labajā krastā pie Mežotnes. No upes palienes, kur atrodas brīvdienu māja, paveras skaists skats uz Ziedoņu atsegumiem upes kreisajā krastā un Mežotnes parka dolomīta klintīm – labajā krastā. Lielupes krastu nogāzēs iekārtoti lauki, kur audzē dažādus dārzeņus – ķirbjus, gurķus, salātus, tomātus, galda bietes, kartupeļus, kā arī garšaugus. Izveidots arī augļu un ogu dārzs. Saimniece piedāvā produkcijas iegādi un izzinošu ekskursiju pa saimniecības laukiem.

40. STRŪBERGU ĢIMENES DAIĻDĀRZS

D 5

I-XII

Beibeži 17, Vecumnieku pagasts,
Vecumnieku nov., Latvia
GPS Lat:56.58825 Lon:24.45566
☎ +371 29446329, 29378510
✉ juris.strubergs@inbox.lv

Vietai vairākkārt piešķirts Latvijas izcilākā daiļdārza un paraugdārza goda nosaukums. Saimnieki piedāvā ekskursiju un savus padomus daiļdārzu veidošanā.

41. BRUKNAS MUIŽA

E 5

VI-XI

Brukna,Dāviņu pagasts,
Bauskas nov., Latvija
GPS Lat:56.46820 Lon:24.44264
☎ +371 25619979
✉ bruknasmuiza@inbox.lv
www.brukna.lv

Bruknas muiža ir negaidīts pārsteigums šajā vietā un laikā. Muižas pils celtniecību uzsāka 18. gs. vidū un vēl pēc gadsimta - pārbūvēja. 20. gs. pirmajā pusē muižas pilī izvietoja pamatskolu, bet Padomju laikā - iekārtoja dzīvokļus. Tagad muižas pils ir atdzimusi jaunā kvalitātē. Te darbojas sabiedriskā organizācija „Kalna Svētību kopiena", vasarās notiek bērnu un jauniešu nometnes u.c. pasākumi. Ēkas iekšpusē ir saglabājušās vecās vītņu koka kāpnes, logu aiļu slēģi un misiņa durvju viras. Tiek celta baznīca. Iepazīstams ir no kultūraugiem veidotais renesanses stila dārzs. Iepriekš piesakoties, ēkas un arī netālu, pašu iemītnieku rokām uzcelto baznīcu var apskatīt arī no iekšpuses, vietējo iemītnieku pavadībā, kas izstāsta arī muižas un dārza vēsturi un notikumus. 300 m dienvidrietumos no muižas atrodas Bruknas pilskalns, taču to dabā ir grūti atpazīt un vēl grūtāk sasniegt.

Tikai Bruknā var redzēt Eiropas dārzu pirmsākuma versiju – Renesanses dārzu. Tajā nav puķu un ziedošu krūmu, jo ar zemu dzīvžogu norobežotajos bosketos aug kāposti, bietes, burkāni un garšaugi. Nesen iestādīts parks ar rozāriju un vīnogulājiem, tajā atrodamas arī retas sugas, kā ēdamie kastaņi.
Tirgo savu produkciju - Bruknas ķiploks, žāvēti ķiploku čipši, un malti ķiploku čipši. Piedāvā arī degustācijas lielākām tūristu grupām.

42. DAIĻDĀRZS "GUNDEGAS"

D 6

IV-X

Daudzeva, Daudzeses pag.,
Jaunjelgavas nov., Latvija
GPS Lat:56.5103 Lon:25.2417
☎ +371 29648017
✉ aguciš622@inbox.lv

Skaists, harmonisks un, protams, neatkārtojams — tāds pāris vārdos ir Daudzeses pagasta "Gundegu" māju dārzs. Saimniece Agrita Laizāne tam velta lielu savas dienas daļu un visvairāk rūpju viņas lolojumam vajag pavasarī, kad, iedvesmas vadīta, sēj, piķē, stāda, un rudenī, ieskicējot nākamā gada darbus, vācot sēklas, gatavo dārzu ziemai.

43. UPEŅU DĀRZS "BĀNĪŠI"

E 6

V-IX

Sunākste, Sunākstes pag.
Jaunjelgavas nov., Latvija
GPS Lat:56.4739 Lon:25.4262
☎ +371 29133930

"Bānīšos" upenes aug vairāk nekā 3 ha platībā un šīs saimniecības īpašniece jau vairākus gadus praktizē ārzemēs tik populāro metodi, kad augļu un ogu kārotāji paši ierodas saimniecībā un vāc nepieciešamo ogu daudzumu savām vajadzībām.

44. ZEMNIEKU SAIMNIECĪBA "SIDRABI"

D 6

V-XI

Kokneses pag.,
Kokneses nov., Latvija
GPS Lat:56.61154 Lon:25.49640
☎ +371 26593210
✉ ineta.sproge@koknese.lv

Saimniecībā audzē kaņepes un piedāvā iepazīties ar šī auga vēsturi, pielietojumu uzturā un pirtī. Gatavo kaņepju sviestu, kaņepju tēju, kaņepju pienu un saldējumu. Ekskursija ar degustāciju.

45. VĀRNAVAS VĪNA KALNS "RUDZĪŠI"

E 6

V-X

Vārnava,
Viesītes nov., Latvija
GPS Lat:56.53212 Lon:23.55239
☎ +371 65243128
www.vinakalns.lv

Aptuveni kilometru rietumos no bijušās Vārnavas skolas meklējami "Rudzīši", kuros saimnieko Ēvalds Pūpols ar ģimeni. Ēvalds Pūpols lielāko savas dzīves daļu ir nodarbojies ar vīnogu audzēšanu un jaunu šķirņu veidošanu. Pauguraina Sēlijas valņa mežu skautā ielokā ir izveidota skaista, ainaviska un iekopta vide dažādu siltummīlošo vīnogu audzēšanai dabā, kur gandrīz hektāru lielajā vīnkoku dārzā aug ap 80 dažādu šķirņu vīnogas. Šis dārzs ir viens no Latvijā lielākajiem un šķirnēm bagātākajiem vīnogu stādījumiem ziemeļu platuma grādos. Pa daudzajām takām var iepazīt dārzu, no kura paveras skaists Sēlijas skats. Saimnieks piedāvā gida pakalpojumus un interesenti var iegūt informāciju par vīnogu audzēšanu un selekciju, iegādāties stādus, kā arī, ja bijis ražīgs gads, - degustēt pašas vīnogas. "Rudzīšos" tiek organizēti ražas svētki un citi pasākumi.

Latvijā lielākā brīvdabas vīnogu kolekcija ar 700 vīnogulājiem, ko izveidojis Ēvalds Pūpols. Saimnieks piedāvā ekskursiju pa Vīna kalnu, stāsta par audzēšanas tradīcijām Latvijā un konkrētajā vietā. Iespējams iegādāties ogas un stādus.

46. RIEKSTIŅI

D 6

I-XII

Neretas pag.,
Neretas nov., Latvija
GPS Lat:56.19742 Lon:25.37966
☎ +371 65176467
✉ muzejs.riekstini@inbox.lv

Neretas „Riekstiņos" sešus savus bērnības gadus pavadīja izcilais latviešu rakstnieks un gleznotājs Jānis Jaunsudrabiņš (1877. - 1962.). J. Jaunsudrabiņš piedzima kalpu ģimenē Neretas "Krodziņos", bet uz „Riekstiņiem" ar māti pārcēlās pēc tēva nāves. „Riekstiņos" dzīvojošie ļaudis kļuva par prototipiem viņa sarakstītajā "Baltajā grāmatā", kur tās sauc par Mūsmājām. Godinot J. Jaunsudrabiņa piemiņu, 1967. g. Riekstiņos atklāts muzejs, kas atrodas autentiskā Sēlijas viensētā ar savu garu un smaržu. Apskatāma dzīvojamā ēka (1873. g.), klēts un vāgūzis. "Riekstiņu" ābeļdārzā ir simtgadīgas un vēl vecākas ābeles. Netālu esošajos Ķišku kapos (Vecumnieku – Ilūkstes ceļa malā) atdusas Jaunsudrabiņu dzimtas piederīgie un pārapbedīts J. Jaunsudrabiņš. Joprojām Neretas novadā saglabājušās daudzas viensētas un vietvārdi, kurus Jaunsudrabiņš pieminējis Baltajā grāmatā.

Tipisks neliels vecas lauku sētas dārzs, kur galvenā vērtība ir tradicionālajam puķu, ārstniecības un garšaugu dārzam 19.gs. stilā. Dārzā aug 100-gadīga ābele, kurā reiz bijušas potētas 4 šķirnes, no kurām palikusi tikai ‚Antonovka'.

47. KALDABRUŅA

E 7

I-XII

Kaldabruņas skola, Rubenes pag.,
Jēkabpils nov., Latvija
GPS Lat:56.09468 Lon:26.06735
☎ +371 29548967; 26167960
✉ ieva.jatniece@gmail.com
www.udenszimes.lv

Jēkabpils novada Kaldabruņas ciemā, kādreizējās Kaldabruņas pamatskolas saimniecības telpās, ko tagad apsaimnieko biedrība "Ūdenszīmes". Pļavas muzeja ekspozīcija ir veidota līdzībā ar cilvēka dzīves ciklu, tajā apskatāma un piedzīvojama Smilgu ekspozīcija, Bērnības gaismas objekts, Kaldabruņas Māras josta ozola dobumā, Vārdnieku vainags, Pūra vainags, Aizsargājamo un retāk sastopamo augu ekspozīcija.
Kaldabruņas jeb Krievānu Māras josta ir viena no novada lielākajām kultūrvēsturiskajām vērtībām – tā ir unikāls etnogrāfisks materiāls. Jostas rakstā, ko veido 52 raksta elementi, ir 36 svastikas (ugunskrusta) modifikācijas, un līdzvērtīga materiāla Latvijas etnogrāfijā faktiski nav. Josta, pēc būtības – matpine, ir veidota zilos un dzeltenos rakstos, apmalēs izmantota arī sarkanā un zaļā krāsa, tās galos izveidots sarežģīts pērlīšu vijums un bārkstis. Līdz šim šīs jostas autentiskas kopijas plašākai sabiedrībai nav bijušas aplūkojamas. Jostas oriģināls, ko 19. gs. beigās etnogrāfu rīcībā nodevusi Māra Krievāne no Kaldabruņas „Mačulānu" mājām, glabājas Latvijas Vēstures muzejā; raksta atšifrējums ir pieejams „Latvju Rakstu" sējumā. Jēkabpils novada Kaldabruņas ciemā, kādreizējās Kaldabruņas pamatskolas saimniecības telpās, ko tagad apsaimnieko biedrība "Ūdenszīmes", atklāta Latvijā vēl nebijusi vieta mākslai – Šķūņa mākslas galerija. Interesants ir arī Siena muzejs un stāsts par šo visu.

Kaldabruņas skolas ābeļdārzs šobrīd kalpo par vietu Siena dienām jeb siena skulptūru plenēram. Pļavas muzeja teritorijā var iepazīties ar ārstniecības augu dārzu, aizsargājamo augu paraugstādījumiem, izbaudīt baskāju taku un no dabas dāvanām iekārtotu vides klasi. Pieejamas sešas vertikālās projekcijas ar video, skaņas un teksta izvēlnēm 4 valodās.

48. P.SUKATNIEKA DĀRZS "APSĪTES"

E 7

I-XII

Dvietes pag.,
Ilūkstes nov., Latvija
GPS Lat:56.0661 Lon:26.2778
☎ +371 26369215
✉ vanda08.08@inbox.lv
www.ilukste.lv

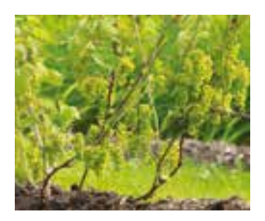

"Apsītēs" dzīvojis un strādājis Latvijā pirmais vīnogu selekcionārs Pauls Sukatnieks (1914 - 1989). Šobrīd dzīvojamā ēka ir atjaunota, tajā apskatāmi sadzīves un citi lauku sētā lietojamie priekšmeti, kā arī P. Sukatnieka bibliotēka un darbistaba. Ap "Apsītēm" plešas labiekārtots dārzs, kurā apskatāmas gan vietējās, gan introducētās krāšņumaugu, krūmu un kokaugu sugas, t.sk. arī reti sastopamas. Apskatāmas un iepazīstamas P. Sukatnieka selekcionētās vīnogu šķirnes un vīnogu dārzs. Pie mājām izvietots informācijas stends par putnu vērošanu Dvietes palienē. Interesenti var iepazīt dārzu, gan "Apsītes" vietējā gida pavadībā. Dārzā izveidota atpūtas un piknika vieta, tiek organizētas talkas un izglītojoši pasākumi.

Muzejā apskatāma interesanta ekspozīcija par selekcionāru, rīko dažādus pasākumus un vīnu degustācijas. Selekcionāra dārzu rūpīgi kopj Dvietes pagasta strādnieki, izveidotas puķu un garšaugu dobes, tiek veidots rozārijs. Dārzā var apskatīt perfekti veidotus vīnogulājus – visas P.Sukatnieka un dažus citu Latvijas selekcionāru šķirnes, kā arī citus P.Sukatnieka selekcionētos augus – upenes, ērkšķogas un krūmcidonijas.

49. SUTRU OGU DĀRZS

E 7

V-VIII

"Augstienes", Sutru pag.,
Līvānu nov., Latvija
GPS Lat:56.30879 Lon:26.56405
☎ + 371 26390039
✉ kristapskunrads@gmail.com

"Sutru ogu dārzs" atrodas Līvānu novada Sutru pagastā. Saimniecībā tiek audzētas krūmmellenes, tās audzē tuneļos, tāpēc ir gatavas daudz ātrāk nekā citviet Latvijā. Ogas ir iespējams iegādāties uz vietas un izbraukumos.

50. VĀRKAVAS PARKS

E 7

I-XII

Vārkavas parks, Vecvārkava,
Upmalas pag., Vārkavas nov., Latvija
GPS Lat:56.19598 Lon:26.51514

Dabas piemineklis - aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi „Vārkavas parks" atrodas Upmalas pagastā, tā platība ir 2,7 ha, aizsardzībā kopš 2001. gada, teritoriju apsaimnieko Vārkavas novada dome. Parks ierīkots 19. gs. beigās. Otrā puse ar lielākiem ozoliem (ap 200 g. veci), pārējie stādījumi ierīkoti 19.gs beigās. Parkā aug vietējās koku un krūmu sugas - kļavas, oši, egles, apses, ozoli, trauslais vītols, liepas, gobas, lazdas, Eiropas segliņi, ievas u.c., kā arī parkā aug vairāk nekā 10 eksotu koku un krūmu sugas, nozīmīgākās no tām – aslapu kļava, cukura kļava, pūkainais filadelfs, smaržīgā apse, sudrabvītols, Ungārijas ceriņš, Krimas liepa, platlapu liepa.

51. VIŠĶU DENDROLOĢISKIE STĀDĪJUMI

E 7

V-X

Višķu tehnikums, Višķi,
Daugavpils nov., Latvija
GPS Lat:56.06587 Lon:26.75603
☎ +371 26489615
✉ olita8671@inbox.lv

Višķi kā apdzīvota vieta izveidojās uz Višķu muižas zemes. 19. gs. tie ieguva miestu statusu. 1921. g. Višķos atklāja lauksaimniecības ziemas skolu, bet 1926. - viengadīgo mājturības skolu. Otrā pasaules kara laikā - 1943. g. nodibināja Višķu dārzkopības un biškopības skolu, bet pēc kara - Višķu dārzkopības (vēlāk - lauksaimniecības) tehnikumu. Ar izglītību saistītās aktivitātes bija arī iemesls, kādēļ Višķu centrs neliktos "tipiskam" lauku ciematam. Šeit plašā teritorijā ir apskatāmi ainaviski kopti stādījumi, dendroloģiskais parks (no 1936. g.), ābeļdārzi, kas tiek kopti joprojām. Iespējams sarunāt vietējo gidu, kas lieliski pārzina parku. Višķus var izstaigāt arī individuāli.

Višķos atrodama viena no labākajām tradicionālo ābeļu šķirņu kolekcijām. Arī starp dzīvojamām mājām aug augļu koki, kā sarkanlapu ābeles *Malus f. niedzwetzkyana*. Parkā atrodami 5 sugu riekstkoki, ieskaitot reto karalisko riekstkoku *Juglans regia* un šaurauglu riekstkoks *Juglans stenocarpa*. Apskatāmas 3 veidu lazdas, 3 vilkābeļu sugas, 5 sugu un šķirņu pīlādži. Eksotiski koki ir zīdkoks Morus nigra, ginks *Gingko biloba*, katalpas *Catalpa* un Eiropas ciedru priedes *Pinus cembra*.

52. CEĻMALAS

E 8

I-XII

Aglonas iela 10, Aglona,
Aglonas nov., Latvia
GPS Lat:56.12065 Lon:27.02184
☎ +371 28836658
✉ regina.topko@inbox.lv

Brīvdienu māja Aglonā, pavisam netālu no Aglonas Bazilikas. Labiekārtotā mājā ar koka apdari viesiem piedāvā nakšņošanas iespējas, otrajā stāvā terase ar skatu uz Aglonu. Atsevišķā ēkā ir ar malku kurināma pirts ar slotiņām un banketu zāle - 25 cilv. Pagalmā telpa ar treileru vietas, ugunskura vieta, grils, lapene. Skaisti iekopta vieta ar plašu āra telpu, kuru aizņem labiekārtots dārzs un pašas saimniecības uzturēta siltumnīca un dārzs, no kura piedāvā saviem viesiem svaigu produkciju.

53. NAUJENES NOVADPĒTNIECĪBAS MUZEJS UN JUZEFOVAS PARKS

F 7

V-X

Skolas iela 1, Naujene, Naujenes pag.,
Daugavpils nov., Latvija
GPS Lat:55.931416 Lon:26.71600
☎ +371 29468988, 65471321
✉ naujenesmuzejs@inbox.lv
www.naujenesmuzejs.lv

Muzeja etnogrāfiskā krājumā apskatāma ekspozīcija „Turīga latviešu zemnieka istaba" ar 19. – 20. gs. sadzīves priekšmetiem. Mazākajiem apmeklētājiem interesanta būs Latvijā vienīgā diorāma "Zemūdens pasaule", kur var iepazīt Daugavas iemītniekus. Iekārtota dabas ekspozīcija "Sirds Daugava", kas iepazīstina ar īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - Daugavas loku dabas parka un aizsargājamo ainavu apvidus "Augšdaugava" dabas un kultūrvēsturiskajām vērtībām. Muzejs piedāvā radošas darbnīcas un muzejpedagoģiskas programmas. Austrumos no muzeja atrodas ābeļdārzs. Otrpus ceļam plešas labiekārtotais Juzefovas (Juzepovas) parks, kurā atradusies grāfa Bogdana Šahno celtā muižas pils, kas līdz mūsdienām nav saglabājusies. Juzefovas parkā izveidoti pastaigu celiņi, atpūtas vietas, izvietoti informācijas stendi, kurā var izlasīt par parka vēsturi un interesantākajām kokaugu sugām.

Moderns, mūsdienīgs muzejs ar interaktīviem elementiem un gidu pakalpojumiem. Pie muzeja ir skolas dārzs, kas stādīts 20.gs, domājams, 1950jos gados. Tajā aug ap 40 tradicionālo šķirņu ābeles, kā 'Antonovka', 'Baltais Dzidrais', 'Rudens Svītrainais', 'Serinka', 'Sīpoliņš' u.c.. Retāka ir vecā šķirne 'Baltā Vasaras Kalvile'. Tieši pāri ceļam ir **Juzefovas parks**, kas stādīts 18.gs. un 19.g.s beigās apkārt muižas ēkai, kas nav saglabājusies. Parkā ir vairāk kā 100 dažādas sugas, daudz vecu, skaistu koku – visvairāk ozolu, liepu, skujkoku, divas ciedru priedes (*Pinus cembra*). Netālu aug meža bumbiere (*Pyrus piraster*), ir arī daudz savvaļas lazdu (*Corylus avellana*). Parkā tiek rīkotas kāzas, kurās pastāv tradīcija stādīt kokus. Piedāvā arī degustācijas lielākām tūristu grupām.

54. RAIŅA MĀJA BERĶENELĒ

F 7

V-X

Birkineļi, Kalkūnes pag.,
Daugavpils nov., Latvija
GPS Lat:55.81587 Lon:26.45696
☎ +371 65474368
✉ berkenele@inbox.lv
www.rainamaja.lv

Berķeneles pusmuiža ir Valsts nozīmes vēstures piemineklis un pazīstama kā ievērojamā latviešu literāta un sabiedriskā darbinieka Raiņa (1865 – 1929) bērnības zeme. 1995. gadā māja restaurēta un kopš 1996.gada tā darbojas kā Raiņa māja Berķenelē. Bērnības iespaidi attēloti dzejoļu krājumā „Dagdas piecas skiču burtnīcas". Mūsdienās Raiņa mājā piedāvā ekskursijas, radošās darbnīcas, izstādes, apmeklētāji var pārģērbties tā laika saimnieku un kalpu tērpos u.c. Ap māju ir liels augļu dārzs, un programma "Ābolu ceļš". Īpaši gaidīti ir bērni un jaunieši. No mājas paveras brīnišķīgs skats uz Sēlijas ainavu.

Labi uzturētais augļudārzs pārstāv dažādus Latvijas vēstures periodus. Visinteresantāk vietu apmeklēt ražas laikā, izbaudot ekskursiju maršrutu "Ābolu garšas ceļš". Maršruta sākums ir kokaudzētavā Sēlija, kuras īpašnieka Alfrēda Mendriķa aizrautīgais stāstījums ir par ābolu māju no stāda kopšanas, līdz ābolu ražai. Ekskursija pa ābeļdārzu, ābolu noliktavām, pārstrādes cehiem un gatavās produkcijas degustācija — bērniem sula, un pieaugušajiem ābolu vīns. Savā stāstījumā saimnieks dalīsies arī ābeļu audzēšanas noslēpumiem, un varēs dzirdēt dažādus nostāstus no vīndaru dzīves. Pēc ekskursijas pa ābeļdārzu un Raiņa bērnu dienu māju, muzeja darbinieki aicinās pie tradicionāli latgaliešu galda, kurā goda vietā būs ābolu ēdieni un dzērieni — ābolu pīrāgs, ābolu debessmanna, cepti āboli un ābolu sula. Maršruts turpinās Raiņa mājā Berķenelē. Piedāvā arī degustācijas lielākām tūristu grupām.

55. SĒLIJAS DĀRZI

F 7

I-XII

Laucesas pag.,
Daugavpils nov., Latvija
GPS Lat:55.83678 Lon:26.55400
☎ +371 29456474, 29678562
✉ selijasdarzi@inbox.lv
www.selijasdarzi.lv

Kokaudzētavas „Sēlija" apmeklējums un tās saimnieka Mendriķa aizrautīgais stāstījums par ābeļu audzēšanu. Ekskursija pa ābeļdārzu, ābolu noliktavām un ražošanas cehiem. Ābolu sulas baudīšana un vīndaru dzīvesstāstu klausīšanās pie vīna glāzes.

56. KURMĪŠU TĒJAS

F 8

IV-X

Rakuti, Ūdrīšu pag.,
Krāslavas nov., Latvija
GPS Lat:55.89854 Lon:27.09814
☎ +371 26538824
✉ kurmisi@inbox.lv,
www.kurmisi.lv

Z/s " Kurmīši" ārstniecības augu lauki atrodas ekoloģiski tīrajā un ainavām bagātajā dabas parka " Daugavas loki " un Aizsargājamo ainavu apvidus "Augšdaugava" teritorijā. "Kurmīšu" laukos kopš 1994. gada tiek audzēti aptuveni 40 ārstniecības augu sugas un šķirnes. Ārstniecības augu audzēšanas entuziastiem un tūristiem piedāvā iepazīties ar ārstniecības augu audzēšanas un sagatavošanas noslēpumiem. Pēc ekskursijas iespēja nodegustēt un iegādāties „Kurmīšu" zāļu tējas, kas vislabāk garšo kopā ar medu, kuru bites ir vākušas no saimniecībā augošajiem ārstniecības augiem. Īpašu gaisotni rada bišu vaska sveces. Saimniecībā ir izveidotas atpūtas vietas, vaska sveču lietuve, var iegādāties no vaska veidotu suvenīru klāsta, iepazīt bišu dravu. Saimnieki piedāvā arī gidētas ekskursijas pa saimniecību.

Apmeklētājiem piedāvā iepazīties ar ārstniecības augu audzēšanu un sagatavošanu tējām. Audzē gan tradicionālos Latvijas savvaļas augus, gan populārākos Amerikas un Āzijas ārstniecības augus.

57. VIESU NAMS "STIKĀNI"

D 7

I-X

Bernāni, Nagļu pag.,
Rēzeknes nov., Latvia
GPS Lat:56.67827 Lon:26.95933
☎ +371 28671971, 29165013
✉ ilze@dabastures.lv
www.dabastures.lv

"Stikāni" atrodas 2km no Nagļiem, pašā Orenīšu dīķu krastā. Viesu namā atrodas 4 labiekārtoti, komfortabli divvietīgi numuriņi un ēdamistaba ar izeju uz dārza terasi. Mājai piederošajā teritorijā ir izveidota dabas taka, kurā, zinoša gida pavadībā, iespējams iepazīt Latvijai raksturīgos kokus un krūmus, vairāk un mazāk zināmus ārstniecības augus un lielu daļu pie mums ligzdojošo putnu (vasarā), vai arī vērot iespaidīgu putnu migrāciju pavasaros un rudeņos.

58. MALNAVAS MUIŽA

D 8

I-XII

Kļavu iela 11, Malnava,
Kārsavas nov., Latvija
GPS Lat:56.77808 Lon:27.71797
☎ +371 29327265, 28321856

Līdz 1724. g. t.s. Cecinas pusmuiža piederēja Hilzenu dzimtai. Kā Malnavas muiža tā dokumentos ir pieminēta 1774. gadā. Vēlāk muiža piederējusi vairākiem īpašniekiem. Muižas galvenā ēka ir celta klasicisma stilā ar barokālām iezīmēm. Pagalma vienā pusē ir klēts, bet tā noslēgumā – kungu nams. 1920. g. agrārās reformas laikā Malnavas muiža bija viena no lielākajām Latvijas muižām, kuras zemju platības aizņēma 12,4 tūkstošus hektāru. Kungu māja postīta Otrā pasaules kara laikā un pēc pārbūves sākotnējā interjeru apdare nav saglabājusies. No saimniecības ēkām saglabājušies 19. gadsimta pirmajā pusē celtā klēts klasicisma stilā, kā arī vairākas saimniecības ēkas. Muižas kompleksu papildina parks, kurā vēl joprojām saglabājušies eksotiski krūmi un koki, piemēram, Amūras korķkoki, kā arī dīzs, kur īsu brīdi uzturējies Hitlers. Muižas teritorijā atrodas arī Latgales šmakovkas dedzinātava, kur apmeklētājus iepazīstina ar degvīna ražošanas procesu no senatnes līdz mūsdienām.

Parks ir 18 ha liels (kopš 1830), līdz mūsdienām saglabājies celiņu plānojums. Ēkas priekšā ir labi kopts parters, aug liels Zibolda riekstkoks. Parka dalā aiz ēkas aug veci koki, t.sk. dižozols, atrodamas vairākas vilkābeļu sugas, ieskaitot reto punktaino vilkābeli (izcelsme –Ziemeļamerika). Pie asfaltētā ceļa atrodams arī ābeļu starpsugu hibrīds. Puķu un dārzeņu kolekcija (t.sk. veca rabarberu šķirne).

59. ZEMNIEKU SAIMNIECĪBA "EZERLĪČI"

D 8

V-XI

Dievžeikari, Tilžas pag.,
Balvu nov., Latvija
GPS Lat:56.91682 Lon:27.41422
☎ +371 26363508
✉ lapsina669@inbox.lv

Sakoptajos un ainaviskajos saimniecības laukos zied lilijas, peonijas un dienziedes. Izveidots skaists akmeņdārzs un top dendroloģiskais dārzs. Vairāk kā 100 bišu saimes ievāc medu. Saimniece vada ekskursijas, piedāvā stādu un medus produkcijas iegādi.

60. LAUKU TŪRISMA SĒTA "PAKALNE"

G 2

IV-X

Pakalnes g 48, Pakalnes c., Rusnes
seņ., Šilutes raj., Lietuva
GPS Lat:55.30970 Lon:21.33152
☎ +370 44153440, 61280584
✉ zivileskirkeviciene@gmail.com
www.atostogoskaime.lt

Živiles un Virgīlija Skirkeviču etnogrāfiskais dārzs Pakalnes upes krastos, Rusnes salā, Šilutes rajonā. Unikāla tradicionālā zvejnieka sēta ar Mazās Lietuvas reģionam raksturīgajiem dārza augiem.

Dārzā aug vecās ābeles, kas stādītas starpkaru perioda Lietuvā – 'Antonovka' un 'Baltais dzidrais'. Te aug arī seno šķirņu plūmes. Saimnieki audzē bagātīgu ārstniecības augu kolekciju. Notiek izglītojošas nodarbības grupām par zālītēm, ārstniecības augiem un to noderību.

61. ŠILUTES MUIŽAS PARKS

G 2

I-XII

Lietuvininkų g 4,
Šilutė, Lietuva
GPS Lat:55.34086 Lon:21.46021
☎ +370 65751909
✉ info@silutesmuziejus.lt
www.silutesmuziejus.lt

Šilutes muižu mūsdienās mēdz saukt tā pēdējā saimnieka vārdā – Hugo Šoja muiža. Šilutes muižnieks, parka izveidotājs Hugo Šojs (Scheu) muižu iegādājās 1889.gadā. Viņš atjaunoja muižas ēkas un apkaimi, tāpat izveidoja 2 parkus: muižas un par "kraukļu mežu" saukto meža parku. Muižai blakus izveidoja angļu tipa parku ar pastaigu takām. Meža parks, veltīts iedzīvotāju pastaigām, izveidots abās Šišos likumotās upes pusēs, ko savieno gājēju tilti. Parkā, kas izpleties gar Šišes upi līdz senajam dzelzceļa tiltam, atrodamas ap 150 augu sugas. Šobrīd parkā ir 40 koku sugas un krūmi.

62. ŠVEKŠNOS MUIŽAS PARKS

F 2

I-XII

Bažnyčios g, Švėkšna,
Šilutės r., Lietuva
GPS Lat:55.51635 Lon:21.61899
☎ +370 65757152
✉ sveksna@silutesmuziejus.lt
www.silutesmuziejus.lt

Švekšnos muižas parka komplekss ir viens no skaistākajiem visā Žemaitijā. Pie muižas izveidots iespaidīgs parks. Abas parka daļas savieno platas, vāzēm dekorētas parādes kāpnes, no kurām paveras skaista lejas terases ūdeņu panorāma. Švekšnos muižas parka centrālā dīķa salas atrodama dievietes Diānas skulptūra. Galvenajā parka alejā atjaunots krāšņs Saules pulkstenis, vāze uz pjedestāla, Sv. Marijas skulptūra, "Brīvības eņģelis". Restaurēti arī citi parka elementi – skatu laukumi, takas, vārti.

63. STEPONA DARIUS DZIMTENE – MUZEJS

F 2

I-XII

Darius c., Judrēnu seņ.,
Klaipēdas raj., Lietuva
GPS Lat:55.59431 Lon:21.84487
☎ +370 46442967, 69881025
✉ aviacijos.muziejus@gmail.com
www.lam.lt

Muzejs izveidots 1991.gadā. Stepona Dariaus dzimtajās tēva mājās atjaunots lidotāja vecāku dzīvojamais nams un klētis. Abos namos izveidotas ekspozīcijas. Vienā no tām apmeklētāji var iepazīties ar eksponātiem, kas atspoguļo Lietuvas aviācijas vēsturi un S.Dariaus dzīvi, savukārt otrajā ekspozīcijā atrodami seno žemaiču sadzīves priekšmeti. Muzeja tuvumā darbojas kempings, kur var atpūsties un apmesties uz ilgāku laiku.

Lauku mājā ir saglabājies unikāls iespaidīga izmēra un apjoma augļu dārzs. Vēl XIX gs. beigās lidotāja tēvs stādīja augļu kokus un uz mežābeles zariem uzpotēja pa vairākām dārza ābeļu šķirnēm. Dārzā aug arī senie dekoratīvie augi, kas raksturīgi Žemaitijas novadam. Tagad teritorijā tiek audzēts jauns dārzs.

64. KLAIPĒDAS UNIVERSITĀTES BOTĀNISKAIS DĀRZS

F 2

I-XII

Kretingos g. 92,
Klaipēda, Lietuva
GPS Lat:55.75057 Lon:21.13401
☎ +370 46398833, 46398831
✉ botanikos.sodas@ku.lt
www.ku.lt/botanikos-sodas

Botāniskais dārzs dibināts 1993. gadā gleznainajā Danes upes ielejā. Tas aizņem aptuveni 9,3 hektārus. No 2002.gada dārzam piešķirts dendroloģiskā parka statuss.

Dārza teritorijā dabiski aug vairāk nekā 250 augu sugas. Lai apmeklētājiem parādītu tradicionālos piejūras novada etnogrāfiskos dārzus, Botāniskajā dārzā izveidots piejūras novada etnogrāfiskais dārzs ar šim reģionam raksturīgajām ziedu kompozīcijām. Šajā dārzā eksponēti 14 augu dzimtu pārstāvji, pārsvarā daudzgadīgi augi – garšaugi. Dārzs piedāvā dažādas izglītojošas programmas un aicina apmeklētājus rīkot piknikus tam paredzētajās vietās.

65. PALANGAS BOTĀNISKAIS PARKS (BIRUTES PARKS)

F 2

I-XII

Vytauto g. 15,
Palanga, Lietuva
GPS Lat:55.90501 Lon:21.05991
☎ +370 46049270, 61477437
✉ botanikosparkas@gmail.com
www.pgm.lt

Palangos botāniskais parks – Palangas Dzintara muzeju ieskaujošais botāniskais parks. Tas ir viens no Lietuvas skaistākajiem, bagātīgākajiem un koptākajiem parkiem. Izveidots svētās Birutes meža teritorijā un ilgu laiku starp vietējiem saukts par Birutes parku. Tā platība – 101,3 ha. Meistarīgi projektētais parks izceļas ar lielu dabas skatu daudzveidību, rūpīgi izveidotām takām, laukumos iekoptām puķu dobēm, diviem dīķiem, mazās arhitektūras elementiem.

66. KRETINGAS MUIŽAS PARKS

F 2

I-XII

Vilniaus g. 37,
Kretinga, Lietuva
GPS Lat:55.89987 Lon:21.24718
☎ +370 868206702, 44577612
✉ info@kretingosmuziejus.lt
www.kretingosmuziejus.lt

Kretingas muižas parks – viens no senākajiem Lietuvā 16. – 17.gs. muižas parkiem, kas saglabājies līdz mūsdienām. Tas ir jaukta stila parks, aptverot 23 ha laukumu. Kretingas muižas dienvidu daļā, bijušā augļu dārza vietā atrodams Astronomiskais kalendārs ar Saules pulksteni, iekopts dzīvžogs, alejas, puķu dobes un akmeņdārzi ar rūpīgi iekoptām dāliju, peoniju, tulpju un rožu kolekcijām, gājēju taciņas, atpūtas laukumi. Atjaunotā muižas strūklaka kļuvusi īpaši pilsētas viesu iemīļota atpūtas vieta.

67. JAPĀŅU DĀRZS

E 2

I-XII V

Sodu iela, Mažuču c.,
Kretingas raj., Lietuva
GPS Lat:56.03000 Lon:21.20896
☎ +370 61618530, 60605756
✉ info@japangarden.lt
www.japangarden.lt

Lielākais japāņu dārzs Eiropā (16 ha) sāka veidoties 2007. gadā. Dārzu izveidoja japāņu meistars Hajime Watanabe un ārsts Šarūns Kasmauskas, apvienojot reliģiju, mākslu un godbijību dabai.

Dārza teritorijā ir iekopta tradicionālo aromātisko augu kolekcija un dārzi, kuros audzē senās kultūraugu sugas. No senajiem dārzeņiem tiek audzēti burkāni, bietes, kāposti u. c. Ir savākta ļoti liela seno tomātu šķirņu kolekcija. Ir vērts izcelt sīpolu, jo īpaši ģimenes sīpolu, un ķiploku kolekcijas, kam ir dažādas šķirnes. Aromātisko un ārstniecības augu kolekcijā ir dievkociņš, piparmētra, vībotne, raudene, lupstājs, mārsils un citi tautas medicīnā tradicionāli izmantojami augi.

68. IZIDORA NAVIDANSKA (ŽEMAITIJAS BOTĀNISKAIS) PARKS

E 2

I-XII

Kalnēnu c.,
Skodas raj., Lietuva
GPS Lat:56.29545 Lon:21.81096
☎ +370 68811324
✉ rapolasnavidanskas@gmail.com

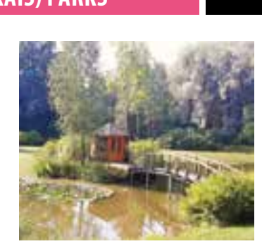

Tas ir viens no pirmajiem Lietuvas botāniskajiem parkiem. 1928.gadā I.Navidanskas, kuram tolaik bija vien 16 gadu, uzsāka parka veidošanu. 1965.gadā parku nodēvēja par Žemaitijas botānisko parku. Izidors kopā ar dēlu Rapolu, kurš šobrīd ir parka īpašnieks, turpināja paplašināt parku.

Parkā aug ap 120 sugu koki un krūmi, no tiem 34 sugas un formas ir vietējās izcelsmes. Parka dienvidu daļā, dīķu un dabiskas birztalas ielokā, atrodas pirms Otrā pasaules kara stādītais 3 hektāru lielais ābeļdārzs. Tajā katru gadu uzzied un ar augļiem priecē lietuviešu tautas selekcionētās un tradicionāli no seniem laikiem Lietuvā audzētās ābeļu šķirnes: 'Antonovka', 'Rēveles bumbierābele', 'Mālābele', 'Baltais dzidrais', 'Tērbatas rožābele' u. c. Žemaitijas botāniskā parka 57 ha lielās teritorijas kopšana uzticēta aitām.

69. JADVIGAS BALVOČŪTES SAIMNIECĪBA

E 3

I-XII V-IX

Virvītes g 27, Gīvoļu c.,
Mažeiķu raj., Lietuva
GPS Lat:56.22063 Lon:22.55578
☎ +370 67026810, 44337118
✉ info@jadvyga.lt
www.jadvyga.lt

Jadvigas Balvočūtes saimniecība – sertificēta ekoloģisko tējas zāļu audzētājs.

Saimniecībā tiek audzēti dažādi ārstniecības augi un garšaugi tēju un garšvielu ražošanai. Šeit var ne tikai iegādāties bioloģiskos dīgstus, zāļu tējas, pēc Jadvigas receptēm gatavotus tēju maisījumus, bet arī pieteikt ekskursiju. Blakus zāļu pazinējas mājai ir iekopta āra augu ekspozīcija, kurā cilvēki, kas ierodas augu veģetācijas laikā, var apskatīt, nogaršot, pasmaržot dažādas zālītes, redzēt retus, apdraudētus vietējos augus un dekoratīvos augus. Šeit tiek īstenota izglītojoša programma, dota iespēja iepazīties ar dažādiem aromātiskajiem un pārtikas augiem, to izmantošanu.

70. RENAVAS MUIŽAS PARKS

E 3

I-XII

Dvaro g. 2, Renavo k.,
Sedos sen., Mažeikių r., Lietuva
GPS Lat:56.22772 Lon:22.05683
☎ +370 44343668, 61546031
✉ info@renavodvaras.lt
www.renavodvaras.lt

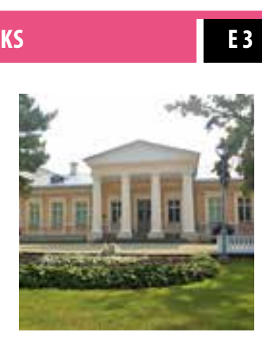

Renavas parks (izveidots 19.gs.) ir viens no reprezentatīvā tipa Lietuvas parkiem, saglabājis pirmatnējās dabas skaistumu. Nelielā muižas parka parterī līdz mūsdienām saglabājušies ne mazums eksotisku koku. Parka ziemeļu daļā un meža parkā dominē kļavas, liepas, oši, egles, ozoli u.c. Parka lepnums – resnākā Lietuvas egle, kuras diametrs ir 1,2 metri; tāpat arī liepa, uz kuras nolikušā stumbra izaugušie seši zari izveidojušies par pastāvīgiem vertikāliem stumbriem. Parkā ieved vīteņaugiem apstādītā lapene. mi. Atjaunotā muižas strūklaka kļuvusi īpaši pilsētas viesu iemīļota atpūtas vieta.

71. BERŽORA LAUKU TŪRISMA SĒTA

E 2

IV-X VII

Plungesg 25, Beržora c.,
Plunģes raj., Lietuva
GPS Lat:56.02513 Lon:21.81857
☎ +370 68831715
✉ info@berzorosodyba.lt
www.berzorosodyba.lt

Lauku tūrisma saimniecība ar etnogrāfiskiem elementiem, kas izveidots blakus Beržora ezeram.

Mājas saimniece audzē dažādus ārstniecības augus, dārza un garšaugus, tējas. Dārza augu kolekcijas tiek audzēti burkāni, sīpoli, ķiploki u. c. Ārstniecības augu un garšaugu sortiments ir plašs: satureja, ārstnieciskā salvija, radiola, mārsmilga, krese, gurķene, kaķumētra u. c. Saimnieki šeit rīko izglītojošus pasākumus. Saskaņā ar tautas tradīcijām tiek organizēta meiteņu pirmskāzu ballītes un izglītojoša programma „Vecmāmiņas tējas".

72. PLUŅĢES MUIŽAS PARKS

F 2

I-XII

Parko g. 3,
Plungė, Lietuva
GPS Lat:55.9179 Lon:21.84452
☎ +370 44852492, 64064747
✉ zd.muziejus@gmail.com
www.zdm.lt

Plunge ir slavena ar savu kunigaiša Oginska parku. Jauktā tipa 18. – 19. gadsimta parks izveidots svētā meža - upurkalna vietā. Parka lepnums – viens no Lietuvas vecākajiem un lielākajiem – Pērkona ozols, leģendām apvītā Raudošā liepa, Piecstumbru osis. Pēc kunigaiša M. Oginska pavēles tika izrakti septiņi dīķi ar kaskādēm, kurus savieno akmens tiltu slūžas. Blakus plūstošā Babrungo upe piešķir parkam īpaši ainavisku skatu.

73. ENERĢĒTISKO LABIRINTU UN ĢEOMETRISKO FIGŪRU PARKS

E 2

I-XII

Likšai 5, Žemaičių Kalvarijos sen.,
Plungės r., Lietuva
GPS Lat:56.05613 Lon:21.91787
☎ +370 67545111, 61134900
✉ energlabirintai@gmail.com
www.energlabirintai.lt

Parkā izveidoti pieci labirinti, saposti ar dekoratīviem augiem, apstādīti puķēm, ārstniecības zālēm – mārsiliem, flokšiem, peonijām, tauksaknēm, asinszālēm, jasmīniem, cidonijām, spulgnaglenēm, kurpītēm, raudenēm, estragonu, prīmulām, struteņēm, staģēm, mētrām, zeltslotiņu, vīgriezēm u.c. Garākais labirinta ceļš – 1.7 km garš. Vēloties iziet visus piecus šobrīd iekārtotos labirintus, tas aizņemtu četrarpus kilometrus. Parkā izveidotas trīs ģeometriskas figūras – kupols, mandala, merkaba.

74. RIETAVAS MUIŽAS PARKS

F 2

I-XII

L. Ivinskio g. 4,
Rietavas, Lietuva
GPS Lat:55.72862 Lon:21.93115
☎ +370 44868992
✉ rokimuziejus@gmail.com
www.oginskiriet.lt

Rietavas parks bijis lielākais ainaviskais parks Lietuvā. Tas izveidots 1848. – 1855. gados dabiski izretinātā mežā, rekonstruēts – 1904. – 1905. gadā. Parks ir jaukti plānots. Lielā parka augu valsti veido vietējie krūmi un koki, tajā pašā laikā te aug arī vairāki citzemju augi. No tiem laikiem saglabājušās dažas koku alejas, žoga fragmenti, Baltie un Sarkanie vārti, sarga būdiņa. Parkā ir sarežģīta ūdens krātuvju sistēma – daži dīķi, Jūras upes līkums, vecupes apjosta sala.

75. BIRŽUVĒNU MUIŽAS PARK

F 3

I-XII

Dvaro g. 4, Biržuvėnų k.,
Luokės sen., Telšių r., Lietuva
GPS Lat:55.89422 Lon:22.45851
☎ +370 69988229
✉ birzuvenudvaras@inbox.lt
www.birzuvenudvaras.lt

Parks atrodas Biržuvēnu muižas parka galvenajā daļā, kungu mājas apkārtnē. Parka izveidei izmantots Virvītes upes ielejas reljefs, parka ūdens krātuvei – vecupe. Centrālā daļai raksturīgas regulāras, pārējai – ainaviskā plānojuma iezīmes. Muižai iepretī stāv antīka stila skulptūra, rietumpusē – koka lapene. Parkā dominē vietējo koku sugas. No introducētiem apstādījumiem aug Eiropas lapegles, Trāķu kļava, rietumu tūjas. Izceļas upes krastā augošu ozolu grupas un parka centrālajā daļā esošā mazlapu liepu aleja, kas ved līdz dīķim muižas virzienā.

76. KELMES MUIŽAS PARKS

F 3

I-XII

Dvaro g. 15,
Kelmė, Lietuva
GPS Lat:55.63828 Lon:22.93828
☎ +370 61494140, 42761065
✉ kelmesmuziejus@gmail.com
www.kelmesmuziejus.lt

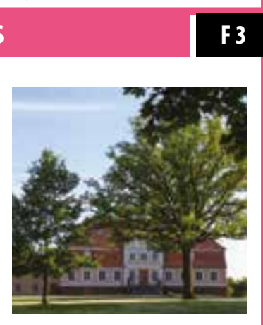

Kelmes muiža – viena no Lietuvā palikušām nedaudzajām tipiskās baroka stila provinciālas muižām. Tā ir liela noslēgtas kompozīcijas muižas saimniecība, kurā daudz autentisku ēku, apstādījumu un ūdens krātuves. Spilgts baroka iezīmju saglabājis ģeometrisks parks, kuru uz atsevišķām regulārām daļām sadala krustojošas alejas. Parkā ierīkota apskates kalniņš. Lielākā daļa no šobrīd augošajiem kokiem (ozoli, kļavas, liepas, oši) ir senā parka mantojums. Lielākā parka rota atrodas aiz muižas - lielais un trīs mazāki dīķi, kā skatu kalniņš, kas atrodas senajā parkā.

77. ŠAUĻU UNIVERSITĀTES BOTĀNISKAIS DĀRZS

F 4

I-XII III-X

Paitaiču iela 4,
Šauļi, Lietuva
GPS Lat:55.93282 Lon:23.28299
☎ +370 41553934, 68454652
✉ kazlauskas@su.lt
www.bs.su.lt

Botāniskais dārzs ir Šauļu universitātes apakšnodaļa.Tas ir jaunākais un platības ziņā mazākais botāniskais dārzs Lietuvā. 1958.gadā uzsākta dārza izveidošanas. Kopējā tā platība – 6,54 ha.

Šeit ir vairāk nekā 4000 dažādu sugu un šķirņu augu. Botāniskajā dārzā izveidoti trīs seno augu dārzi atbilstoši lauku tradīcijām attiecīgajā periodā – pirmskara, starpkaru un pēckara. Dārzā tiek organizēti pasākumi, rīkotas izglītojošas spēles, var pasūtīt lekcijas.

78. BALTU AUGU MUZEJS

E 4

I-XII V-IX

Geles iela 9, Naisji (Naisiai),
Meškuičiu seņ. Šauļu raj. Lietuva
GPS Lat:56.02226 Lon:23.50870
☎ +370 61133333
✉ ekskursijos@naisiuvasara.lt

Baltu augu muzejs dibināts 2014.gadā sadarbībā ar Šauļu universitātes botānisko dārzu. Apmeklētājus gaida 85 m garš un 40 m plats objekts, kura teritorija – 0.34 ha.

Baltu augu muzeja teritorijā tiek audzēti aptuveni 30 dažādu sugu un šķirņu augi. Trīs daļās sadalītajā vārpstiņas formas puķu dobē aug sakrālie, mājsaimniecības un kultūraugi. Ceremonijās izmantojamie augi, kuru svētumam tiek ticēts, izpildot dažādus rituālus, aug sakrālajā daļā (magones, lini, noglūdinātis stiklis, pļavas salvija u. c.). Mājsaimniecības augi ir ārstniecības augi un garšaugi, kurus izmanto ārstniecībai, veselības stiprināšanai un ēdiena garšas bagātināšanai (zemene, mārsils, pelašķis, piparmētra u. c.). Kultūraugu daļu rotā lietuviešu šķirņu skalbes, peonijas, dālijas, lilijas, bārenis, tiek audzētas atraitnītes. Muzeja augi atspoguļo Lietuvas kultūrvēsturisko mantojumu – dārzu dekoratīvo augu sugu sortimentu un iepazīstina ar Lietuvas selekcijas kultūraugiem. Augu stādījumi apskatāmi pavasarī un vasarā.

79. KURTUVENU MUIŽAS PARKS

F 4

I-XII

Parko g. 2, Kurtuvėnai,
Šiaulių r., Lietuva
GPS Lat:55.82691 Lon:23.0496
☎ +370 41370333, 61829964
✉ info@kurtuva.lt
www.kurtuva.lt

Kurtuvenu muižas vietu apjož sens ģeometriski – ainaviski plānots parks. 19.gs. otrajā pusē tas bija ainaviskuma stilā ar dažādiem ģeometriskā parka elementiem. 4.2 ha lielajā parkā turpina ziedēt senās liepas, kļavas, oši, ozoli, citi dekoratīvie koki un krūmi – kopā vairāk nekā 20 šķirņu pārkoksnējušies augi.

80. ŽAGARES REĢIONĀLAIS PARKS

E 4

I-XII V-VII

Malūno g. 1, Žagarė,
Joniškio r., Lietuva
GPS Lat:56.36236 Lon:23.26453
☎ +370 42660809, 61515592
✉ info@zagaresrp.lt
zagaresrp.am.lt

Žagare jau sen ir pazīstama ar savu īpašo ķiršu šķirni, kuru Latvijā pazīst ar nosaukumu 'Latvijas zemais', bet lietuvisko nosaukumu varētu tulkot kā 'Žagares ķirši'. Tai ir vairākas variācijas, kas atšķiras ar dažādu augšanas intensitāti, ražīgumu, augļu koku formu un citam pazīmēm. Līdz pat mūsdienām šie ķirši aug gandrīz ikvienās mājās un ir kā ekskluzīvs Žagares simbols.

Lai saglabātu Žagares kultūras un dabas mantojumu un unikalitāti, 2011. gadā Žagares nomalē, Švetes upes piekrastē, tika iestādīts Žagares ķiršu dārzs. Ķirši zied maija pirmajā un otrajā nedēļā, kad Žagares viesi un tautieši, uzkāpuši novērošanas laukumā, ar skatieniem var iebrist ziedu jūrā. Ķiršu raža nogatavojas jūlijā, kad notiek Žagares ķiršu festivāls.

81. ŽAGARES MUIŽAS PARKS

E 4

I-XII

Malūno g. 1, Žagarė,
Joniškio r., Lietuva
GPS Lat:56.36223 Lon:23.26417
☎ +370 42660809
✉ info@zagaresrp.lt

Žagares muižas parks – viens no krāšņākajiem un arhitektūras ziņā interesantākajiem parkiem Lietuvā. Muižas parks 1898. – 1900. gadā rekonstruēts un paplašināts pēc ievērojamā dendrologa G.F.Kuphalda projekta. Parkā iestādīti vairāk kā 200 šķirņu stādu. Vairāk kā 100 no tiem aug vēl joprojām. Parkā līdz šim saglabājušies dažādi ceļi, pa kuriem staigājot var izbaudīt parka varenību un skaistumu. Parkā izveidota dendroloģiskā taka, kurā atzīmēta un piedāvāta informācija par 15 retiem kokiem.

82. JAKIŠKJU MUIŽAS PARKS

E 4

I-XII

Dvaro g. 4, Jakiškių k.,
Joniškio sen., Joniškio r., Lietuva
GPS Lat:56.18029 Lon:23.53107
☎ +370 68257092
✉ jakiskiudvaras@gmail.com
www.jakiskiudvaras.lt

Jakišķu muiža vēsturiskajos avotos pieminēta, sākot no 16.gs. beigām. Muiža – ar klasicisma arhitektūras iezīmēm. No bijušajām muižas ēkām līdz mūsdienām saglabājušās vien galvenā ēka, ledus pagrabs, tvaika dzirnavas. Muiža nav restaurēta, tamdēļ joprojām autentiska – māksliniecisko dvēseli tajā saglabā dažādi priekšmeti, kas palikuši no muižnieku Košķoļu un padomju laikiem. Blakus muižas ēkai saglabājušies daži muižas parka fragmenti (ap 2 ha plašumā): senu liepu aleja, iebraucot saimniecībā, vērtīgas senās lapegles, apses, priedes, kā arī neliels dīķis.

83. JONIŠKEĻU MUIŽAS PARKS

E 5

IV-X

Karpių g. 1, Joniškēlis,
Pasvalio r., Lietuva
GPS Lat:56.03183 Lon:24.16862
☎ +370 68448554

Ainaviskā plāna Joniškeļu muižas parks izveidots 18.gs. otrajā pusē. 19.gs. sākumā pārveidots un paplašināts. Cauri parkam tek Mažupe. No muižas ciematiņa puses abās pusēs gājēju taciņai stiepjas liepu aleja. Muižas priekšā – liels laukums. Parkā aug pāri par 20 šķirņu vietējo koku un krūmu, un vairāk kā 30 šķirņu un formu introducentu. Ievērojamas un vērtīgas ir divas parastās jeb "čūskas zaru" formas egles, savdabīga parastā ligzdas formas egle. Tāpat šalc Lietuvā diezgan reti sastopamās rietumu zelta tūjas, parastais dažādlapu ozols, divstumbru sudrabkļava, pelēkais riekstkoks. Parkā viz trīs dīķi.

84. PAKRUJO MUIŽAS PARKS

F 4

I-XII

Karčiamos g. 9, Pakruojo k.,
Pakruojo r., Lietuva
GPS Lat:55.98610 Lon:23.87917
☎ +370 65752693
✉ info@pakruojo-dvaras.lt
www.pakruojo-dvaras.lt

Ainaviskais Pakrujo muižas parks, kura struktūra palikusi līdz mūsdienām, ticis iekopts 1850. – 1860. gadā. No vienas puses dabisku teritorijas robežu izveido aizsprostotās Kruojas upes josla, no otras puses teritoriju aptver laukakmeņu žogs. Pēc to laiku angļu parku formēšanas shēmas priekšroka tika dabiskai ainavai un dabiguma imitācijai. Parkā aug aptuveni 26 nosaukumu koki, starp kuriem – vēl pirms pāris simtu gadiem atvestie un iestādītie retie augi no pasaules dažādām malām.

85. BURBIŠĶES MUIŽA

F 4

I-XII V

Burbiškes c., Pakalnišķa seņ.,
Radviliškes raj., Lietuva
GPS Lat:55.782367 Lon:23.89725
☎ +370 61112054
✉ daugyvenesmuz@gmail.com
www.daugyvenesmuziejus.lt

Burbišķes muižā 1991. gadā ierīkots Daugivenes kultūras vēstures muzejs – liegums aizņem 28 ha platību. Centrālajā parka daļā ir 3 ha dīķis ar 15 salām, 11 tiltiem un tiltiņiem. Kopš 2000. gada te tiek organizēti tulpju ziedēšanas svētki, kuru laikā tiek eksponētas ap 300 šķirņu tulpes.

Trijās muižas teritorijas vietās joprojām ir saglabājušies augļu dārzu fragmenti. Lielākais un vērtīgākais dārzs atrodas tālāk no muižas ēkām. Šeit bija iestādītas 7 rindas augļu koku, katrā 14 augļu koki. Vairums no tiem ir izzikuši, bet saglabājušies augļu koki ir labā stāvoklī – 'Antonovka', 'Mālābele', 'Koštele' ābeļu šķirnes.

86. KLEBONIŠĶU CIEMA SADZĪVES MUZEJS

F 4

I-XI

Klebonišķu c., Pakalnišķu seņ.,
Radviliškio r., Lietuva
GPS Lat:55.76950 Lon:23.85550
☎ +370 61112053
✉ daugyvenesmuz@gmail.com
www.daugyvenesmuziejus.lt

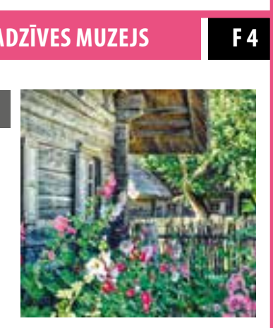

Lauku dzīves muzejs ierīkots 1991. gadā 18 ha teritorijā, kur autentiskas lauku sētas reprezentē Augštaitijas reģionu.

Uz brīvdabas muzeju no apkārtnes pārceltas XIX–XX gs. raksturīgās lauku ēkas: dzīvojamās mājas, klētis, pirtis, labības šķūņi, siena šķūņi – pavisam 28 objekti. Pie vienas no ēkām ir saglabājusies daļa ābeļdārza, kas atgādina par starpkaru periodu.
Muzejs ir bagāts ar novadam raksturīgajiem dekoratīvo augu dārziem. Īpaša uzmanība te veltīta dālijām.

87. BAISOGALO MUIŽAS PARKS

F 4

I-XI

R. Žebenkos g. 12, Baisogala,
Radviliškio r., Lietuva
GPS Lat:55.63669 Lon:23.71684

Baisogalos muiža ir viena no senākajām muižām – saukta karaliskā, jo piederēja Lietuvas lielajam kunigaitim. Līdz mūsdienām saglabājās greznie, vēlīnā klasicisma stila (ampīra) muižas nami celti 19.gs. vidū. 12 ha ainaviskais Baisogalos parks izveidots 19.gs. pirmajā pusē. No centrālā puses uz muižu ved kastaņu aleja. No vārtiem centrālā aleja ved caur diviem līkumotām ūdens krātuvēm, pār tiltiņu ar lauvu figūrām. Aiz muižas dažādi koki aptver līkumotās alejas un šaurus parka celiņus. Abu parka aleju pusēs atrodas pa ūdens krātuvei, parka dziļumā – dīķis ar salu.

88. DZEJNIEKA JONA MAČUĻA-MAIROŅA TĒVA MĀJAS

G 4

I-XII

Bernotu c., Pagojuku seņ.,
Raseiņu raj., Lietuva
GPS Lat:55.43107 Lon:23.32451
☎ +370 61106390
✉ raseiniumuz@gmail.com
www.raseiniumuziejus.lt

Dzejnieka Jona Mačuļa – Maironа (1862 – 1932) tēvzeme un dzimtene – Pasandravio vēsturiskais liegums Pagojuku apkaimē, Pasandravio un Bernotu ciemi, Raseiņu novada vēstures muzeja filiāle. Liegums ir Dubisos reģionālā parka daļa.

Muzeja teritorijā ir divi dārzi: veco dārzu, kas ļoti patika Maironim, iestādīja dzejnieka tēvs, otru dārzu ierīkoja māsa. Tajā joprojām ir veco šķirņu ābeles 'Baltais dzidrais', 'Mālābele', 'Rudens svītrainais' un bumbiere 'Citrinīte' (Citronu) un 'Klapa mīlule'. Muižā aug dekoratīvie augi, kas raksturīgi tradicionālam Viduslietuvas puķu dārziņam, – rūtas, lilijas, flokši un dzejnieka iemīļotās kreses.

89. LIETUVAS LAUKSAIMNIECĪBAS UN MEŽA ZINĀTŅU CENTRA AUGĻKOPĪBAS UN DĀRZKOPĪBAS INSTITŪTS

G 4

I-XII V-IX

Kauno iela 30, Babti,
Kauņas raj., Lietuva
GPS Lat:55.08191 Lon:23.79837
☎ +370 37555210
✉ institutas@lsdi.lt

Lietuvas augļkopības un dārzkopības institūts 1992. gadā ieguva valsts zinātniskā institūta statusu. Tas pilda ne vien zinātniecisku, bet arī eksperimentālās ražošanas darbību. Šajā institūtā audzē lietuviešu augļus un dārzeņus, no tiem ražo augstākās kvalitātes, veselīgus un dabiskus produktus.

Galvenie institūta darbības virzieni ir: dārza augu agrobioloģiskie un ekoloģiskie pētījumi, pavairošanas un audzēšanas tehnoloģiju radīšana; augu bioloģijas un biotehnoloģijas pamatu attīstība, dārza augu selekcija, to genofonda izpēte, aizsardzība un bagātināšana; augļu, ogu un dārzeņu kvalitātes pētījumi, to uzglabāšanas un pārstrādes veidu optimizēšana, bioloģiski vērtīgu produktu radīšana, izmantojot dārza augu bioloģisko dažādību.
Institūtā arī iespējams iegādāties dažādu augļu koku un krūmu stādus, kā arī sezonas dārzeņus un augļus.

90. VITAUTA DIŽĀ UNIVERSITĀTES KAUŅAS BOTĀNISKAIS DĀRZS

H 4

I-XII IV-X

Ž. E. Žilibero iela 6,
Kauņa, Lietuva
GPS Lat:54.87159 Lon:23.91095
☎ +370 37390033, 66355859
✉ botanikos.sodas@vdu.lt
www.botanika.vdu.lt

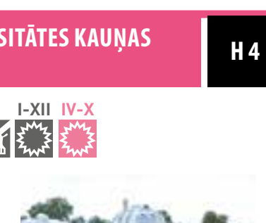

Botāniskais dārzs dibināts 1923. gadā kā visas Lietuvas botānikas zinātņu centrs. Dārza platība pārsniedz 60 hektārus, publikai pieejamās ekspozīcijas – aptuveni 30 hektāru.

Šajā dārzā aug unikāli augi, ierīkota lielākā oranžērija Lietuvā, notiek dažādas izstādes, tikšanās, puķu ziedēšanas nedēļas un izglītojošas nodarbības. Senie Lietuvas puķu dobju augi tiek demonstrēti dažādās augu kopās atbilstoši botāniskajai klasifikācijai. Izglītojošajā dārzā tiek audzētas vairāk nekā desmit tradicionālās senās dārzeņu šķirnes. Seno lietuviešu ābeļu šķirņu dārzā apmeklētāji var apskatīt reti sastopamās purpura ābeles.

91. VECĀKĀ ĀBELE LIETUVĀ

H 4

I-XII

Senosios obels iela 18,
Kazlišķi, Kauņa, Lietuva
GPS Lat:54.86862 Lon:23.87104

Senākā Lietuvas ābele – augļkoks, kas ir botāniskais mantojuma objekts. Koka šķirne – mežābele. Tā ir vienīgā apsargājamā ābele Lietuvā.

Šī ir vecākā ābele Lietuvā, apmēram 360 gadus veca. Kaut gan ābele aug uz privātas zemes, tā ir apzīmēta ar informācijas stendu. Mežābeles augstums ir 8 m, stumbra apkārtmērs 1,3 metru augstumā – 285 cm. Pašlaik dzīvi ir tikai daži ābeles zari, taču tos sedz kupla lapotne un tajos izaug augļi, kuri gan ir skābi, taču ļoti aromātiski.

92. TADA IVANAUSKA SAIMNIECĪBA – PARKS OBELYNĖ

H 4

I-XII IV-IX

Obelines iela 8, Akademija,
Kauņas raj., Lietuva
GPS Lat:54.90345 Lon:23.80489
☎ +370 63006635
www.krmuziejus.lt/obelynes-sodyba

Tada Ivanauska ābeļdārza saimniecība – memoriālais muzejs strādā Ringaudošā, Kauņas rajonā. Šobrīd memoriālā saimniecība sastāv no dzīvojamās ēkas – muzeja, dārznieka nama un putnu kūts, kā arī aptuveni 4 ha liela dārza un parka. Vietas nosaukums cēlies no bagātīgi ziedošām un auglīgajām lauka ābelēm un vilkābelēm.

Pazīstamā dabas pētnieka, profesora Tada Ivanauska saimniecībā augošais augļu koku dārzs ir viens no bagātākajiem seno ābeļu šķirņu ģenētisko resursu avotiem. Dārzā aug prof. T. Ivanauska izveidotā ābeļu šķirne 'Vytis'. Tāpat arī veco ābeļu šķirņu 'Mālābele', 'Sniega', 'Beržininku ananass', 'Panemunes baltais' u. c. koki, bumbieres – 'Klapa mīlule', 'Ivanauska sarkanā'. Parka augu kolekcija sastāv no aptuveni 250–300 sugu un formu kokiem un krūmiem, pat 59 sugu un formu skujkokiem. Ābeļu dārzā aug arī viens no senākajiem planētas kokiem – divdaivu ginks.

93. RAUDONDVARIO PILS MUIŽAS PARKS

H 4

I-XII

Pilies takas 1, Raudondvaris,
Kauno r., Lietuva
GPS Lat:54.94352 Lon:23.78268
☎ +370 37548254, 65650755
✉ raudondvariodvaras@gmail.com
www.raudondvariodvaras.lt

Raudondvario muiža (vai Raudondvario pils) atrodas Nevežа upes labajā krastā Raudondvarē. Muiža kopā ar 3,8 ha parka teritorijā esošām divām ēkām, oranžēriju, zirgu staļļiem un pagrabu veido kopējo muižas ansambli. Blakus muižai 1834.gadā bija iekārtots pils parks, kas rekonstruēts 20.gs. Parka teritorijā bija atjaunoti apstādījumi un ziedu dobes, kurās krāšļojas muižas atgūtās senās rožu šķirnes. Ziemeļu parka krasts pārtop mežā. Te aug sarkanā kļava, veimuta priede, krūmliepa, pavasarī plaukstošie ēdelveisi. Parka taciņas ved uz Neveža upes krasta liegumu.

94. DUBRAVAS ARBORĒTUMS

H 5

I-XII

Miškininkų g. 7, Vaišvydava,
Kauno r., Lietuva
GPS Lat:54.84119 Lon:24.0408
☎ +370 37383557, 61685232
✉ arboretumas@dumu.lt
www.dumu.lt

Dubravas arboretumu iesāka viedot 1958.gadā Dubravas mežu pētniecības stacijā, blakus Kauņai esošajā Vaišvidavas ciematā. Te tiek vākti, saudzēti un eksponēti vērtīgi zinātnes, izglītojoši un dekoratīvi vietējie un ievestie dendrofloras augi. Arboretums aizņem ap 50 ha. Te tiek audzētie vairāk kā 800 sugu, pasugu, kā arī kultivētu pārkoksnētu augu. Dažas arboretuma daļas (priedulāju un ēriku dzimtas augu kolekcija, introdukcētā – karantīnas kokaudzētava, kā arī reto koku un krūmu ekspozīcija) drīkst apmeklēt tikai ar savlaicīgu saskaņošanu.

95. LIETUVAS TAUTAS SADZĪVES MUZEJS

H 5

I-XII

L. Lekavičiaus iela 2, Rumšišķes,
Kaišadores raj., Lietuva
GPS Lat:54.86642 Lon:24.20135
☎ +370 69909987, 34647237
✉ info@llbm.lt
www.llbm.lt

Muzejs dibināts 1974. gadā. Tas ir viens no lielākajiem (194 ha) un eksponātiem bagātākajiem (91420) brīvdabas etnogrāfijas muzejiem Eiropā. Ekspozīciju veido atsevišķas viensētas, lauku sētas, ciemi un pilsētiņa, kur tiek demonstrēta Lietuvas etnogrāfisko reģionu senā arhitektūra, kultūra, sadzīve, dārzeņi, augļi un puķes.

Aukštaitijas un Žemaitijas ciemu saimniecībās var apskatīt unikālas, no seniem laikiem tradicionāli audzētas ābeļu šķirnes – 'Suislepp', 'Rudens svītrainais', 'Baltais dzidrais', 'Lietuvas cukura' – un nogaršot to augļus. Muzeja lauku māju dārzos atbilstoši reģionālajām tradīcijām sastādīti reģionam raksturīgie augi. Lielākajā daļā lauku sētu dārzeņi, ārstniecības un dekoratīvie augi aug viens otram līdzās. Aukštaitijas ciemā ierīkots „Smaržu dārziņš", kurā ir iespējams apskatīt lietuviešu saimniecībās audzētos ārstnieciskos augus un garšaugus, iepazīt to ārstnieciskās īpašības.

96. SURVILU CIEMA LAUKU TŪRISMA SAIMNIECĪBA

G 5

I-XII

Barborlaukio k., Dumsių sen.,
Jonavos r., Lietuva
GPS Lat:55.038452 Lon:24.25752
☎ +370 60410949
✉ info@rozlaukis.com
www.rozlaukis.com

Izjūtiet dabu ar visām piecām maņām Jonavas rajona Šveices ciemā Survilu ciema tūrisma saimniecībā esošajā baskāju takā! Takas segums ir visdažādākais – čiekuri, pelķes, kūdra, māls, grants, noglūdināts stikls, skujas, salmi, šķēršļu josla un citi. Taka ir vairāk kā kilometru gara, tādā veidā izjūtīsiet visai neticamu sajūtu gammu un pozitīvas emocijas, kā arī enerģijas pieplūdumu.

97. SKAĻĀ KLUSUMA MĀJA

G 4

I-XII

Nevėžio g. 13, Gailiakaimis,
Kedaiņu raj., Lietuva
GPS Lat:55.16263 Lon:23.80267
☎ +370 64564973
✉ garsi.tyla@gmail.com
www.garsi-tyla.com

„Skaļā klusuma mājā", kura atrodas senās Nevežas gravas nogāzē, tiek gatavots „laimīgais ēdiens" no visa, kas tiek audzēts saimniecībā.

Saimniecībā esošajā simtgadīgajā 2,3 ha dārzā ir apmēram 113 ābeles, 18 bumbieres un 8 saldie ķirši. Saimniece ir audzējusi garšaugus – estragonu, lupstāju, piparmētru, salviju un dekoratīvus augus – kāršrozes, peonijas, dālijas, viendienes. Pēc pieprasījuma tiek organizētas dažādas izglītojošas nodarbības.

98. BISTRAMPOLIO MUIŽAS PARKS

F 5

I-XII

Bistrampolio g. 1, Kučių k.,
Panevėžio r., Lietuva
GPS Lat:55.59692 Lon:24.35636
☎ +370 45454036, 68578348
✉ info@bistrampolis.lt
www.bistrampolis.lt

Skaista sena parka apjozta, nesen rekonstruētā, 19.gs. vidu atgādinošā muiža atrodas ziemeļu Lietuvā, 14 km no Paņevežiem. Bistrampolio muižas saimniecība izveidota 19.gs. otrajā pusē – 20.gs. uzbūvētās ēkas: klasicisma stila divstāvu muiža (19.gs. vidus), zirgu staļļi, pagrabi, dārznieku nams, saimniecības ēkas. Muižas saimniecību grezno 19.gs. otrajā pusē iekoptais jauktā tipa parks ar dīķiem. Muižas parkā uz Birtues kalna gozēja ievērojama lapene, blakus dārznieka namiņš. Parka siluetu atdzīvina no jauna bruģētās taciņas un dīķus savienojošie tiltiņi.

99. GIEDRIĶU SAIMNIECĪBA

E 5

IV-IX

Šaltinio g. 10, Naciūnų k.,
Biržų r., Lietuva
GPS Lat:56.19216 Lon:24.63510
☎ +370 61291256

Progresīvā bioloģiskā saimniecība audzē ap 50 dažādus bioloģiskos dārzeņus un zaļumus. Lauksaimniekiem pieder 10 hektāri zemes, kur viņi audzē no seniem laikiem Biržu reģionā izplatītus dažādu sugu āra un siltumnīcu dārzeņus.

Šajā saimniecībā ārstniecības augus un garšaugus audzē ne tikai pārtikai, bet arī izmanto augu slimību un kaitēkļu apkarošanai: baziliks, kliņģerīte, melisa, piparmētra, raudene, koriandrs, mārsils u. c. Saimniecībā notiek dažādi semināri un izglītojošas aktivitātes.

100. ASTRAVO MUIŽAS PARKS

E 5

I-XII

Astravo g. 17,
Biržai, Lietuva
GPS Lat:56.21947 Lon:24.76853

Astravo muižas saimniecība – viena no izteiksmīgākajām 19.gs. romantisma arhitektūras saimniecībām Lietuvā. Tā atrodas Astravā, Širvēnu ezera pussalā, kājām viegli sasniedzama no Biržiem pār garāko Lietuvā koka gājēju – Širvenos ezera tiltu. 18 ha jaukta plāna parks iekopts 1851. – 1862. Gadados. Parkā aug vietējie augi – egles, mazlapu liepas, priedes.

101. TRAUPJA BOTĀNISKAIS DĀRZS

F 5

I-XII IV-IX

Jaunimo iela 4, Traupis,
Anīkšču raj., Lietuva
GPS Lat:55.51355 Lon:24.74982
☎ +370 69802747
✉ traupiomok@gmail.com
www.traupis.anyksciai.lm.lt

Vienīgo skolas botānisko dārzu Lietuvā sāka iekopt 1989. gadā Traupja skolā. Visas augu kolekcijas (kopumā Traupja botāniskajā dārzā aug jau vairāk nekā 8000 augu sugu, formu un šķirņu) ir savācis viens cilvēks – S. Obelevičus.

Šeit jūs atradīsiet daudzgadīgo puķu kolekcijas, alpinārijus, ziedu pulksteni, dekoratīvo baseinu ar ūdensaugiem u. c. Botāniskajā dārzā ir arī liela aizsargājamo augu, garšaugu, āra un dārza augu, kā arī ārstniecības augu kolekcija. Ekskursijas bieži pavada dārza radītājs un kopējs S. Obelevičus.

102. A. BARANAUSKA UN A. VIENOĻA-ŽUKAUSKA MEMORIĀLAIS MUZEJS

F 6

I-XII

A. Vienuolio iela 2,
Anīkšči, Lietuva
GPS Lat:55.52710 Lon:25.09803
☎ +370 38158015, 61281067
✉ a.vienuolis@gmail.com
www.baranauskas.lt

A. Baranauska un A. Vienoļa – Žukauska memoriālais muzejs izveidots 1927.gadā. Tajā tiek vāktas, glabātas un popularizētas muzeja vērtības, kas atspoguļo Anīkšču apkaimes kultūras, literatūras, vēstures, agrokultūras, tehniskās vēstures attīstību. Visas sezonas laikā apmeklētāji var pastaigāties pa Rakstnieku kalniņa memoriālo parku.

Muzeja teritorijā ir saglabājušās divas ābeles, kurām ir vēsturiska saistība ar slaveno rakstnieku A. Vienoli-Žukausku. Viena no tām ir ļoti reta un tikai visvecākajos augļu dārzos sastopama ābele – 'Lietuvas cukura'. Pie muzeja ēkas ir autentiska, par rakstnieka laikmetu atgādinoša puķu dobe, ārstniecības augu ekspozīcija.

103. BROŅES BUIVĪDAITES MEMORIĀLAIS MUZEJS

F 6

I-XII

Vilniaus iela 21,
Anīkšči, Lietuva
GPS Lat:55.52330 Lon:25.10077
☎ +370 68256359
✉ a.vienuolis@gmail.com
www.baranauskas.lt

Muzejs dibināts ap 1990. gadu. Augļu dārzs, kura vēsture saistīta ar rakstnieci B. Buivīdaiti, iekopts 1935. gadā.

Muzeja dārzā zied rakstnieces iemīļotās puķes, dārzā tiek kopti daži saglabājušies seno ābeļu šķirņu 'Lietuvas pepiņš', 'Baltais dzidrais', ķiršu šķirņu 'Vietējais skābais', 'Latvijas zemais' koki. Puķu dārzs izceļas ar īpaši lielu dekoratīvo augu sugu daudzveidību. Dominē daudzgadīgie kultūraugi un tautā iecienīti savvaļas augi, tādi kā majīpuķītes, strauspapardes, atraitnītes, zilās vizbulītes.

104. ĻUDVIKAS UN STAŅISLAVA DIDŽUĻU MĀJA-MUZEJS

F 6

I-XII

Griežioneliu c. 1,
Anīkšču raj. Lietuva
GPS Lat:55.62881 Lon:25.02770
☎ +370 69815458
✉ a.vienuolis@gmail.com
www.baranauskas.lt

Ļudvikas un Staņislava Didžuļu memoriālā māja – muzejs atrodas Greižoneļu viensētā, Anīkšču rajonā. Muzejs atvērts 1968. gadā. Autentiska lauku sēta ar tā laikmeta stādījumiem, kura vēsture savijas ar bioloģiskā mantojuma objektiem.

Dārzs ir saimniecības neatņemama sastāvdaļa, to pieskata un kopj muzeja darbinieki. Dārzu iekopa tā pirmā darbiniece ap 1970. gadu. Tajā aug no seniem laikiem Lietuvā audzēto ābeļu šķirņu 'Suislepp', 'Antonovka', 'Baltais dzidrais' koki. Te aug arī 'Kalvilis' šķirņu grupas augļu koks, kura augļi, kad ir glabāti gandrīz gadu, iegūst garšu un ir īpaši piemēroti žāvēšanai. Tiek audzētas tradicionālās lauku puķes, ir ierīkots ārstniecības augu stūrītis. Netrūkst arī mūsdienu augu, jo, pēc muzeja darbinieku domām, mājas saimniece mīlēja puķes un ieviesa arvien jaunas.

105. ALANTOS MUIŽAS PARKS

G 6

I-XII

Parko g. 5, Naujasodžio k.,
Alantos sen., Molėtų r., Lietuva
GPS Lat:55.34665 Lon:25.32490
☎ +370 64808651
✉ jolanta.bimbiriene@moletumuziejus.lt
www.moletumuziejus.lt

Naujasodžo ciemā izveidotais Alantas muižas komplekss: neoklasicisma stila muižas ēkas, 19.gs. parks (gobas, liepas, bērzi, ozoli, ievas), palīgēkas. Itāļu villu atgādinošā, neoromantisma stilā izveidotā muižas parkā iekoptas koku alejas, izrakti trīs dažādu formu dīķi. Koki sastādīti tā, lai augšanas procesā to stumbri savienotos un izveidotu varenu pušķi. Bez vietējiem kokiem netrūkst arī eksotisku augu. Uz parka robežas uzceltas ažūra lapenes, pāris metru augsts balts obelisks, tuvāk muižai – Venēras un Jupitera skulptūras no balta marmora.

106. ROKIŠĶU NOVADA MUZEJS UN MUIŽA

B 3

I-XII

Tīzenhauzu iela 5,
Rokišķi, Lietuva
GPS Lat:55.96534 Lon:5.60085
☎ +370 68716092, 68248017
✉ muziejus@rokiskyje.lt
www.muziejusrokiskyje.lt

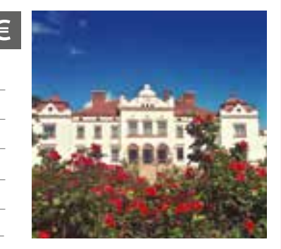

Rokišķu muzejs un muiža ir viens no svarīgākajiem Aukštaitijas kultūras centriem. Muižas ēkas diženumu izceļ parks un dīķi.

Teritorijā esošais augļu dārzs atjaunots pēc otrā pasaules kara. Domājams, mērķis bija saglabāt iepriekš audzētā dārza autentiskumu. Tajā aug no seniem laikiem Lietuvā audzēto ābeļu šķirnes 'Mālābele', 'Rudens svītrainais', 'Antonovka', 'Baltais dzidrais', 'Lietuvas pepiņš', 'Astrahanas sarkanais'.

107. ILZENBERGAS MUIŽAS PARKS

E 6

I-XII

Ilzenbergo k. 4, Juodupės sen.,
Rokiškio r., Lietuva
GPS Lat:56.15953 Lon:25.52431
☎ +370 69644004
✉ info@ilzenbergas.lt
www.ilzenbergas.lt

Jaukta plāna Ilzenberga muižas parks, izveidots 19.gs. otrajā pusē, ir palicis tāds pats līdz mūsdienām. Gleznaina, izteiksmīga reljefa vietā starp Ilgio un Apvalasa ezeriem. Atjaunojot parku, saglabāta bijušā parka telpiskā struktūra.
Parks aizņem 10 ha teritoriju un ir veidots no divām daļām. Pirmā – tā ir salīdzinoši prezīca tainsstūra formas teritorija blakus muižai, apjozta ar mazlapu liepu rindām un ainaviski izvietotiem vietējo un introducēto koku sugu stādījumiem. Otrā daļā – dabiskā meža tipa stādījumi.
Lielākais Ilzenberga muižas parkā augošais ozols ir pasludināts par valsts apskargājamo dabas mantojuma objektu. Šī varenā koka stumbra apkārtmērs – 6.3 m, diametrs – 2 m, augstums – 30,5 m.

108. SALU MUIŽAS PARKS

F 6

I-XII

Kaštonų g. 21, Salos,
Rokiškio r., Lietuva
GPS Lat:55.81147 Lon:25.36742
☎ +370 68266998
✉ inga.salos@gmail.com

Dviragio ezera salā atrodošie Salu muiža un parks no putna lidojuma atgādina Lietuvas kartes aprises. Muižas saimniecības austrumu pusē esošais parks – jaukta plānojuma. Tas ir viens no senākajiem parkiem Lietuvā. Vēl Radviļiem saimniekojot, te bija meža parks, kurā koki netika cirsti. Parkā valdīja vietējo sugu lapu koku – kļavas, liepas, oši, apses, kuri šobrīd jau ir divi simtu gadu veci. Uz ezera pusi stiepjošā taka savieno aleju ar parka taku pie ezera. Līdz mūsdienām ir saglabājušies apstādījumi, aleju fragmenti.

109. STELMUŽES MUIŽVIETAS PARKS

F 7

I-XII

Ąžuolo g. 14, Stelmužė,
Imbrado sen., Lietuva
GPS Lat:55.82948 Lon:26.21731

Stelmužes muižas parks izveidots 18.gs. vidū uz dienvidiem no Stelmužes ezera. No visām pusēm uz pakalna esošo Jēzus tā Kunga krusta baznīcu ved līkumotas takas, augu valstī dominē liepas, kļavas, ozoli, gobas, bērzi, egles, oši, priedes. Stelmužes muižas parka pakalna pakājē atrodams Laimes avots, var pastaigāt pa ozolu aleju.
Stelmužes ozols – vecākais un resnākais Lietuvā augošais ozols ir viens no senākajiem ozoliem Eiropā. Lēš, ka tā vecums ir ap 1500 – 2000 gadiem, tā diametrs ir rekordliels – 3,5 m (lai stumbru apņemtu, vajag 8 – 9 vīrus), augstums 23 m.

Lauku
Ceļotājs
celotajs.lv

ATOSTOGOS
KAIME

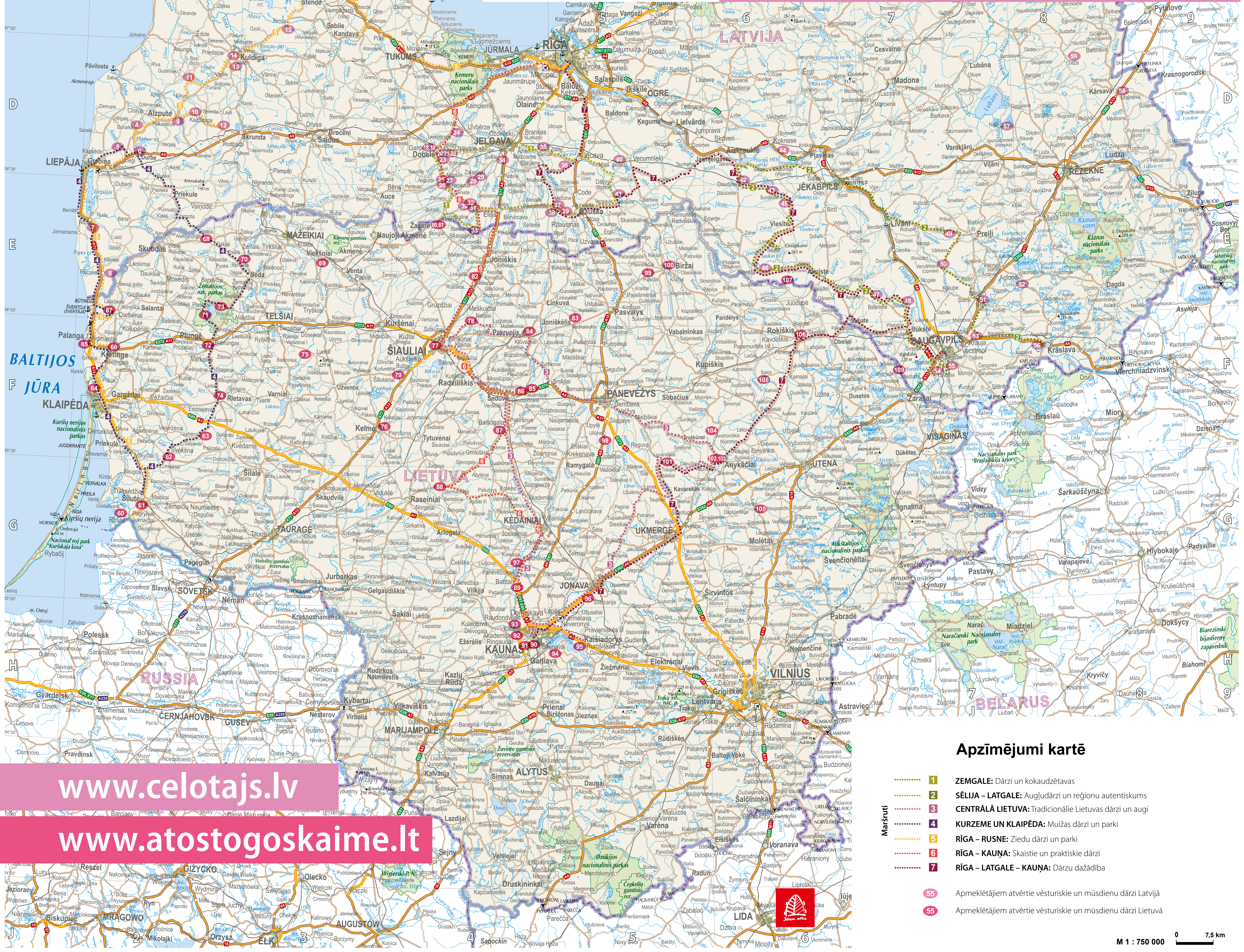

LATVIJAS - LIETUVAS PĀRROBEŽU TERITORIJA

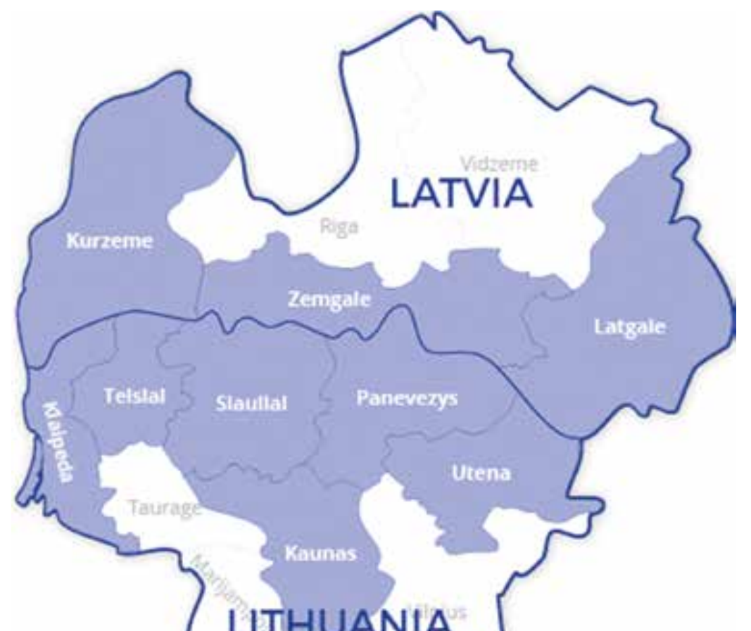

Interreg
Latvija–Lietuva
Eiropas Reģionālās attīstības fonds
EIROPAS SAVIENĪBA

PAR DĀRZKOPĪBAS VĒSTURI

Karte veidota brīvdienu ceļojumiem Latvijas-Lietuvas pārrobežā, iepazīstot līdzības un atšķirības abu valstu vēsturiskajos un mūsdienu dārzos. Šie ceļojumi sniegs ieskatu augļkopības, dārzeņkopības, garšaugu un ārstniecības augu, kā arī dekoratīvo augu audzēšanas tradīcijās.

AUGĻKOPĪBA – Pirmās ziņas par augļu dārziem kā vērtīgu objektu atrastas 14.gs. sākuma līgumos. Jau viduslaikos Kurzemē tika audzētas vīnogas.

Līdz 19.gs. augļkopība visvairāk attīstījās Kurzemē, kā arī Vidzemes dienvidu daļā. Latvijas teritorijā nebija nevienas muižas, pie kuras nebūtu augļu dārza. 17.gs. dokumentos Kurzemes hercogu augļu dārzos visbiežāk pieminēti ķiršu koki. Augļkopība Latvijā sāk straujāk attīstīties 19.gs., sevišķi pēc zemnieku brīvlaišanas. Muiža bija latviešu zemnieku - dārzkopju skola.

Pirmie plašākie zemnieku augļu dārzi ierīkoti 19.gs. vidū Valmieras un Dobeles apkārtnē. Visizplatītākās bija ābeles, ķirši, plūmes, vismazāk stādīja bumbieres. No ogulājiem pārsvarā audzēja jāņogas un ērkšķogas, savukārt zemenes un avenes pārsvarā bija sastopamas muižu dārzos. Kurzemē veiksmīgi audzēja brīvdabas vīnkokus. Aprikozes audzēja pie sienām, pa ziemu piesedzot ar dēļiem, bet persiku ražu varēja iegūt siltumnīcās.

Lietuvā augļu dārzus 14.gs. sāka ierīkot muižās un klosteros. 16.gs. Lietuvas muižās bija vairāk nekā 30 augļu dārzu, kuros auga ābeles, bumbieres, plūmes un skābo ķiršu koki, bet Žemaitijā – arī saldie ķirši. Zemnieki augļu kokus sāka stadīt arī savā zemē. Lietuvas dārzu attīstību 19.gs. beigās – 20.gs. sākumā ievērojami veicināja selekcionāru darbība.

DĀRZEŅKOPĪBA – Dārzeņkopība cieši saistīta ar zemkopības attīstību. Pirmie no dārzeņiem bija rāceņi, tad zirņi un pupas, un vēlāk - baltie galviņkāposti. 14.gs. kāposti visur kļuva par vairāk audzēto dārzeni, tam sekoja rāceņi. 13. – 15. gs. audzēto dārzeņu klāsts ievērojami palielinājās. Šajā periodā sāka audzēt sīpolus, ķiplokus, rutkus, kāļus, bietes. 15.gs. - gurķus, burkānus, pētersīļus, mārrutkus. 1673. gadā Kurzemes un Zemgales hercogistē kā vienā no pirmajām Eiropas valstīm ieveda un vēlāk sāka audzēt kartupeļus pārtikai.

Dārzeņkopības straujš uzplaukums sākās 19.gs. sākumā, kad sāka darboties pirmie entuziasti – jaunu šķirņu ieviesēji/uzlabotāji, kā arī dārzkopības propagandētāji.

Lietuvā pirmais zināmais dārzenis ir rācenis. Viduslaikos no Vācijas ienāca biešu, mārrutku, kāpostu, zirņu, pupu, lēcu, magoņu un rabarberu audzēšana. Tatāri un karaīmi 15.gs. sāka audzēt kabačus un ķiplokus. 16.gs. pirmajā pusē no Itālijas tika ievesti pētersīļi, dilles un burkāni.

Dārzeņu ģenētisko resursu zinātniskā izpēte un selekcija Lietuvā tika sākta 1924. gadā Dotnuvas agrokultūras akadēmijā.

GARŠAUGI UN ĀRSTNIECĪBAS AUGI – Pirmās ārstniecības augu bodes Rīgā rakstiski pieminētas 1291. gadā, bet pirmā aptieka Baltijas valstīs Rīgā izveidota 1357. gadā. Aptiekā tirgotas zāles no augu drogām, vircoti vīni, esences, uzlējumi un novārījumi, tinktūras, ziedes un arī garšvielas.

1919. gadā, pēc patstāvīgas valsts nodibināšanas, Latvijas farmaceitu kongresā tika atzīta ārstniecības augu audzēšanas nepieciešamība. 1934. gadā līdz ar aizsargmuitas ieviešanu augiem, kas pietiekami labi aug mūsu agroklimatiskajos apstākļos, ārstniecības un garšaugu audzēšana kļuva par ienesīgu ražošanas nozari.

Lietuvas farmācija aizsākās 1593. gadā, kad Žemaitijas kņazs Staņislavs Radzivils piešķīra Viļņas jezuītiem ārstniecības augu dārzus. Jezuītu akadēmijā no augiem izgatavoja zāles, ko pārdeva aptiekās. Tautā ziņas par augu ārstnieciskajām īpašībām tika nodotas no paaudzes paaudzē.

DEKORATĪVIE AUGI – Pirmās noteiktās ziņas par puķu dārziem klosteros ir sastopamas tikai 14.gs. sākumā. 17.gs. pie Kurzemes hercogu pils Kuldīgā līdztekus “virtuves dārziem”, kuros auga dārzeņi, pastāvēja arī košumdārzs ar celiņiem un regulāras formas dobēm, kur auga puķes. Privātajās muižās košumdārzus un stādaudzētavas sāka ierīkot 18.gs. beigās – 19.gs. sākumā.

Lietuvā puķu audzēšana aizsākās 14.gs., kad klosteru dārzos tās audzēja kā ārstniecības augus. 16.-17.gs. muižu dārzos kā dekoratīvie augi no Eiropas tika ievestas peonijas, rūtas, lavandas, mirtes, no Austrumu zemēm – lilijas, Damaskas nigellas. 18.-19.gs. puķes sāka audzēt arī zemnieku dārzos. Iecienītākie ziedi bija baltā, sarkanā, zilā un violetā krāsā, mazāk vērtīgākie dzeltenie.

Apzīmējumi kartē

Maršruti

⋯⋯	1	**ZEMGALE:** Dārzi un kokaudzētavas
⋯⋯	2	**SĒLIJA – LATGALE:** Augļudārzi un reģionu autentiskums
⋯⋯	3	**CENTRĀLĀ LIETUVA:** Tradicionālie Lietuvas dārzi un augi
⋯⋯	4	**KURZEME UN KLAIPĒDA:** Muižas dārzi un parki
⋯⋯	5	**RĪGA – RUSNE:** Ziedu dārzi un parki
⋯⋯	6	**RĪGA – KAUŅA:** Skaistie un praktiskie dārzi
⋯⋯	7	**RĪGA – LATGALE – KAUŅA:** Dārzu dažādība
	55	Apmeklētājiem atvērtie vēsturiskie un mūsdienu dārzi Latvijā
	55	Apmeklētājiem atvērtie vēsturiskie un mūsdienu dārzi Lietuvā

M 1 : 750 000

0 7,5 km

www.celotajs.lv

www.atostogoskaime.lt

VĒSTURISKO DĀRZU MARŠRUTI

Vēsturiskos dārzus esam apvienojuši 7 tūrisma maršrutos, kas apmeklētājus ved pa Latvijas un Lietuvas dārziem. Šajos maršrutos varēsiet apmeklēt dažādus vēsturiskos dārzus - gan muižas dārzus, kur viesoties ābeļu vai rožu ziedēšanas laikā, gan augļudārzus, kur nogaršot un iegādāties visgardākos ābolus un noklausīties stāstus par dārza tapšanas vēsturi. Šie vairāku dienu un dažāda garuma maršruti veicami ar automašīnu, atsevišķi posmi piemēroti velobraukšanai. Maršrutos iekļauti gan vēsturiskie dārzi, gan ar dārzkopības tēmu saistītas apskates vietas pa ceļam, tāpat arī vietas, ko iesakām nakšņošanai.

Vairāk:

www.celotajs.lv/heritagegardens
www.atostogoskaime.lt

1. ZEMGALE: DĀRZI UN KOKAUDZĒTAVAS

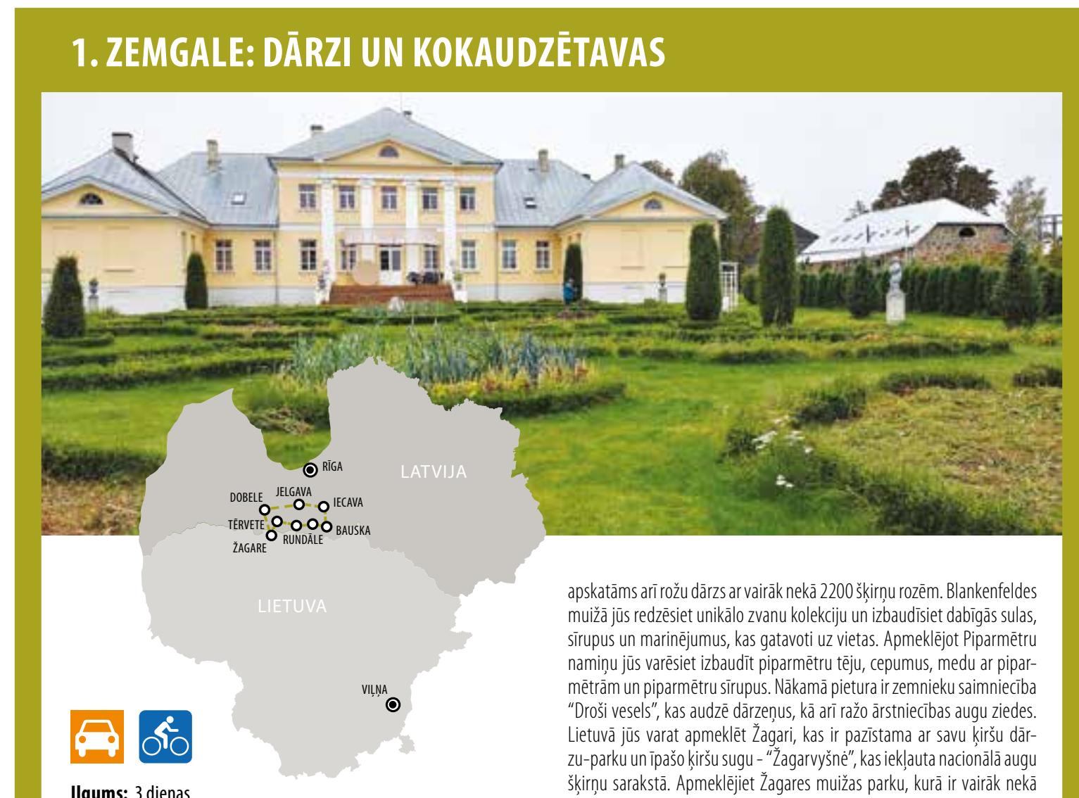

Ilgums: 3 dienas
Garums: 271km, 15 km velomaršruts
Maršruts: Jelgava – Iecava – Brukna – Bauska – Mežotne – Rundāle – Blankenfelde –Tērvete –Žagare (LT) – Kroņauce – Dobele – Jelgava

Šis maršruts piedāvā apskatīt skaistus dārzus Latvijā un Lietuvā. Edvarda Virzas piemiņas dārzā apskatāmi koki, kuriem veltīti dzejoļi. E.Virza bija latviešu dzejnieks un rakstnieks, kurš ir sarakstījis romānu “Straumēni” par latviešu zemnieku dzīvi. Strūbergu daiļdārzā piedāvā ekskursiju un konsultācijas dārzkopībā. Bruknas muižā jūs varēsiet apskatīt dārzu, kas ir iekopts kā renesanses parks, rožu dārzu un vīna dārzu. Skaisto 18. gs. Mazmežotnes muižu ir atjaunojusi graudu audzētāju ģimene. Rundāles pils ir pazīstama kā Latvijas baroka un rokoko stila dārgakmens, kurā apskatāms arī rožu dārzs ar vairāk nekā 2200 šķirņu rozēm. Blankenfeldes muižā jūs redzēsiet unikālo zvanu kolekciju un izbaudīsiet dabīgās sulas, sīrupus un marinējumus, kas gatavoti uz vietas. Apmeklējot Piparmētru namiņu jūs varēsiet izbaudīt piparmētru tēju, cepumus, medu ar piparmētrām un piparmētru sīrupus. Nākamā pietura ir zemnieku saimniecība “Droši vesels”, kas audzē dārzeņus, kā arī ražo ārstniecības augu ziedes. Lietuvā jūs varat apmeklēt Žagari, kas ir pazīstama ar savu ķiršu dārzu-parku un īpašo ķiršu sugu - “Žagarvyšnė”, kas iekļauta nacionālā augu šķirņu sarakstā. Apmeklējiet Žagares muižas parku, kurā ir vairāk nekā 100 koku un krūmu sugu. Atgriežoties Latvijā jūs varat sarīkot pikniku dendrārijā “Vilki” kurā ir ap 1000 dažādu augu – kas ir gan tipiski Latvijas ainavai, gan unikāli. Zaļenieku kokaudzētavā jūs varat pastaigāties dendrārijā, kur apskatāmi vairāk kā 2000 koki un krūmi. Peoniju skaistumu iespējams aplūkot Andra Berķina kolekcijas dārzā, bet turpat Kroņauces Viestardos piedāvā ekskursijas krāšņajā tulpju dārzā. Klūgu ainavu dārzs ir slavens ar begonijām, savukārt Dobeles dārzkopības institūtā ir vairāk nekā 200 ceriņu šķirņu kolekcija. Skaisto un praktisko ideju dārzs lepojas ar savu skujkoku kolekciju un saimnieki piedāvā degustēt augu garšvielu pulverus, žāvētas ogas un augļus. “Rūķīšu tēja” ir viena no lielākajām Latvijas ārstniecības augu saimniecībām (audzē ehinācijas, kliņģerītes, kumelītes utt.). Visbeidzot, apmeklējiet kokaudzētavu Liepas, kas specializējas augļu koku, ogulāju un rožu audzēšanā.

2. SĒLIJA – LATGALE: AUGĻUDĀRZI UN REĢIONU AUTENTISKUMS

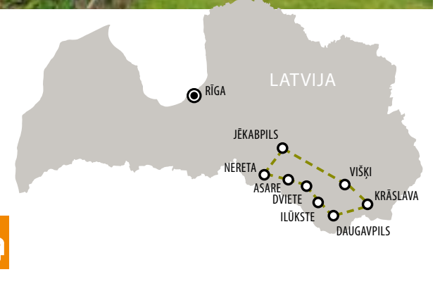

Ilgums: 2 dienas
Garums: 406km
Maršruts: Daugavpils – Ilūkste – Dviete – Kaldabruņa – Asare – Nereta – Vārnava – Jēkabpils – Līvāni – Arendole – Višķi – Naujene – Krāslava - Daugavpils

Maršruts ved caur vēsturisko Sēlijas un Latgales reģionu. Tas sākas un beidzas Daugavpilī, otrā lielākajā pilsētā Latvijā.

Sēlijas kokaudzētava piedāvā ekskursiju ābolu dārzā, ābolu glabātuvē un ražošanas telpās. Izbaudiet glāzi ābolu sulas un vīna ražotāju stāstus! Pa ceļam, iegriezieties pazīstamā latviešu autora un sociālā aktīvista Raiņa piemiņas namā Berķenelē. Vīnogu audzēšana un selekcija bija Paula Sukatnieka liela kaislība, un viņa piemiņas dārzu ir vērts apmeklēt ražas novākšanas laikā. Kaldabruņā iespējams apmeklēt Siena muzeju un mākslas galeriju, kas atrodas siena šķūnī. Asares muižas romantiskā stila dendroloģiskais ainavu parks veidots 18. gs., parkā sastopamas daudz interesantas krūmu un koku sugas. Riekstiņi ir autentiska vienģimeņu Sēlijas saimniecība ar īpašu garu un gaisotni. Neretas evaņģēliski luteriskā baznīca ir viena no vecākajām akmens ēkām Sēlijas rajonā, kas būvēta 1584. gadā. Saukas dabas parkā no Borīšukalna un citiem apkaimes pauguriem atklājas skaistas ainavas uz Saukas ezeru. Rudzīšu vīna dārzā aug aptuveni 80 vīnogu šķirnes, savukārt Bānīšu saimniecības upeņu dārzā iespējams salasīt gardas ogas. Gundegās ir apskatāms skaists ainavu dārzs. Vārkavas parkā atrodas 200 gadu seni ozoli. Naujenes novadpētniecības muzejā jūs varat apskatīt ekspozīciju, kurā parādīta bagātīga latviešu lauksaimnieka māja no 19. līdz 20. gs. Vasargelišķu skatu tornis ir 24m augsts un piedāvā lielisku skatu pār Daugavu. Slutišķu vecticībnieku mājā ir izveidots muzejs (Naujenes novadpētniecības muzeja filiāle), kurā var iepazīt vecticībnieku kultūrvidi un tradīcijas. Zemnieku saimniecībā Kurmīši audzē Latvijā izplatītus ārstniecības augus - oregano, asinszāli, rudzupuķes, kaķpēdiņu utt.

3. CENTRĀLĀ LIETUVA: TRADICIONĀLIE LIETUVAS DĀRZI UN AUGI

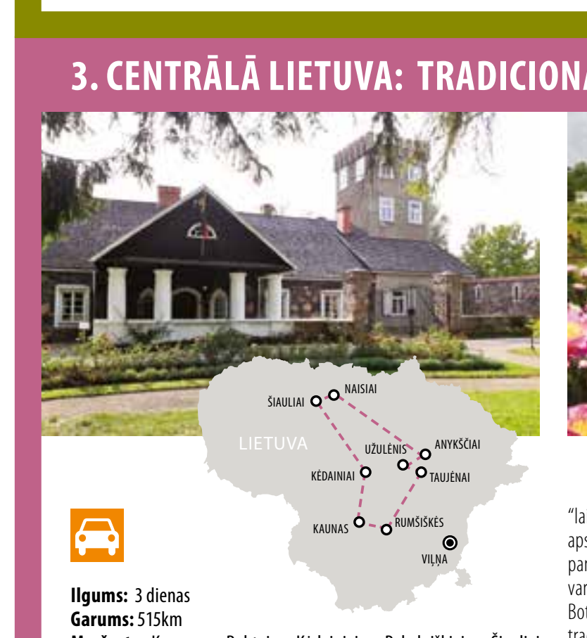

Ilgums: 3 dienas
Garums: 515km
Maršruts: Kaunas – Babtai – Kėdainiai – Pakalniškiai – Šiauliai – Naisiai – Anykščiai – Traupis – Taujėnai – Užulėnis – Rumšiškės – Kaunas

Maršruts sākas un beidzas Kauņā, Lietuvas otrā lielākajā pilsētā, kas bija valsts galvaspilsēta no 1920. gada līdz 1939. gadam. Tadas Ivanauskas saimniecība Obelynes parkā jūs varat apskatīt 300 sugu un augu formu kolekciju, ābeļu dārzā aug arī viens no senākajiem kokiem – divdaivu ginks. Kauņā varat redzēt vecāko ābeli - gandrīz 360 gadus vecu, 8 metrus garu, ar 285 cm apkārtmēru 1.3 metru augstumā. Vitauta Dižā Universitātes Kauņas Botāniskais dārzā aug unikāli augi, ierīkota lielākā oranžērija Lietuvā, kā arī atrodas seno puķu dobju augu kolekcijas. Lietuvas Dārzkopības institūts veic gan zinātniskās, gan eksperimentālās / ražošanas aktivitātes, iespējams iegādāties stādus, kā arī sezonas augļus un dārzeņus. Garsi Tyla saimniecībā var iegādāties mājas gatavotus “laimīgos ēdienus”, kā arī doties pastaigā to 100 gadu senajā dārzā un apskatīt ārstniecības augu dārzu. Burbišku muižas ainavu un skulptūru parkā notiek ikgadējais tulpju festivāls. Kleboniškių lauku māju muzejā var aplūkot Augštaitijas reģionam raksturīgās mājas. Šauļu Universitātes Botāniskais dārzs demonstrē augu mantojumu, kas sakārtots pēc tradīcijām no pirmskara, starpkaru un pēckara periodiem. Liudvikas un Stanislovas Didžiļu lauku muzeja dārzā ir tradicionālās lietuviešu ābolu šķirnes, ziedi un augi. A. Baranauskas un A. Vienuolis-Žukauskas memoriālais muzejs Anykšči reģionā iepazīstina ar kultūru, literatūru, vēsturi, agrārās kultūras un tehniskas vēsturi. Tradicionālo Lietuvas ziedu dārzu var redzēt arī Bronē Buivydaitē piemiņas muzejā. Anykščiai iespējams iziet taku koku galotnēs un labirinta parku, kā arī doties braucienā pa Aukstaitijas šaursliežu dzelzceļu. Traupis Botāniskajā dārzā jūs atradīsiet sākot no daudzgadīgām ziedu kolekcijām un akmens dārziem, līdz ziedu pulkstenim un dekoratīvam baseinam ar ūdensaugiem. Taujēnu muižas interjers dekorēts ar Radziwiłła ģimenes portretiem, skulptūrām, medību trofejām un antīkiem ieročiem. Ukmerges rajonā apmeklējiet prezidenta Antanas Smetonas Uzugiras muižu, kurā viņam par godu ierīkots piemiņas muzejs. Apmeklējuma beigās apskatiet Lietuvas brīvdabas muzeju, vienu no lielākajiem (194 ha) un bagātīgākajiem (91 420 eksponātiem) brīvdabas etnogrāfijas muzejiem Eiropā.

4. KURZEME UN KLAIPĒDA: MUIŽAS DĀRZI UN PARKI

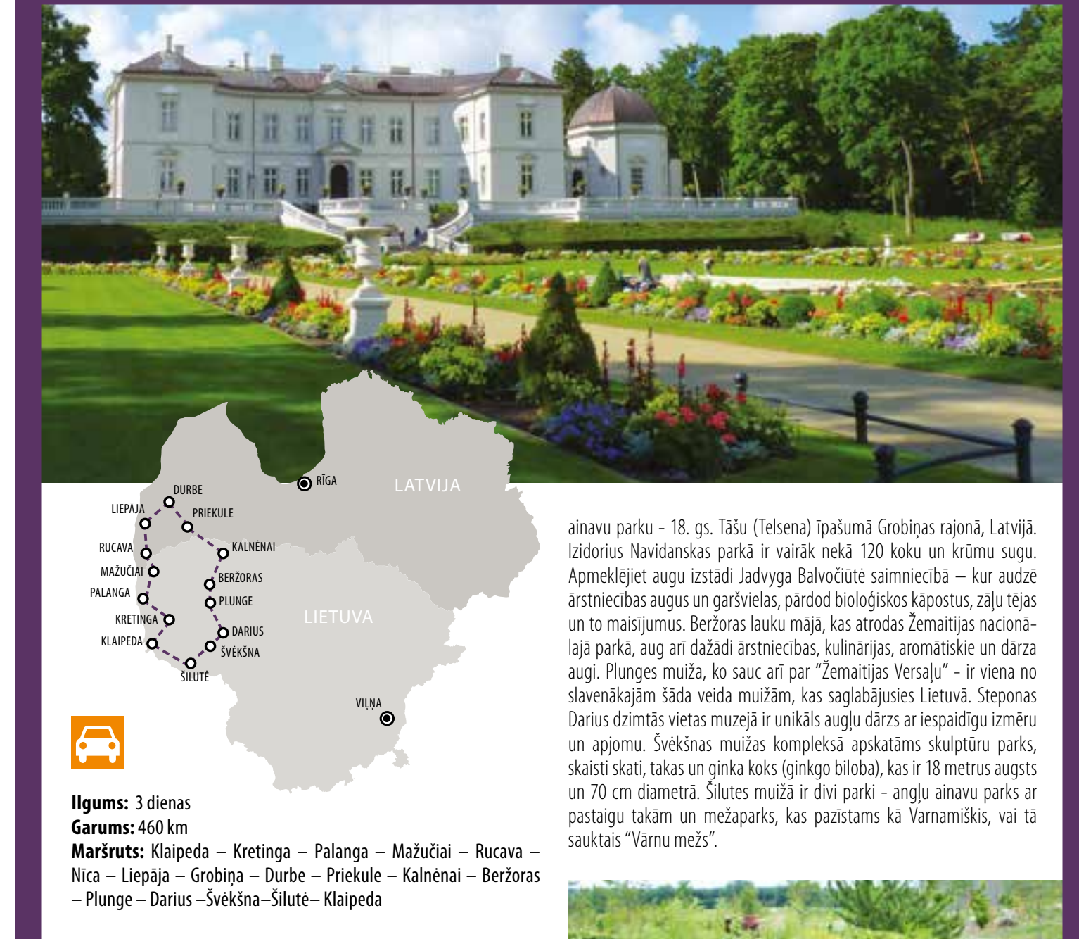

Ilgums: 3 dienas
Garums: 460 km
Maršruts: Klaipeda – Kretinga – Palanga – Mažučiai – Rucava – Nīca – Liepāja – Grobiņa – Durbe – Priekule – Kalnėnai – Beržoras – Plunge – Darius –Švėkšna–Šilutė– Klaipeda

Maršruts sākas un beidzas Lietuvas populārākajā piejūras kūrortā Klaipēdā. Klaipēdas Universitātes botāniskajā dārzā ir piekrastes etnogrāfiskais dārzs ar ziedu kolekcijām, kas raksturīgas šim apgabalam. Kretingas muižas parks ir viens no vecākajiem 16.-18. gadsimta muižas parkiem Lietuvā. Palangas muiža, kurā ierīkots Dzintara muzejs un Birutes parks ir viens no vislabāk saglabātajiem muižas kompleksiem Lietuvā. Lielākais japāņu dārzs Eiropā (16 ha) ir tradicionālo aromātisko augu un dārzeņu kolekciju mājvieta. Rucavas dendrārijs piedāvā apskatīt magnoliju kolekciju. Nīcas ciemā apmeklētājiem ir pieejami vairāki dekoratīvie dārzi, kas uztur vietējās dārzkopības tradīcijas. Vēsturiskās šķirnes tiek rūpīgi izvēlētas, lai atjaunotu augļu dārzu un romantisko ainavu parku - 18. gs. Tāšu (Telsena) īpašumā Grobiņas rajonā, Latvijā. Izidorius Navidanskas parkā ir vairāk nekā 120 koku un krūmu sugu. Apmeklējiet augu izstādi Jadvyga Balvočiūtė saimniecībā – kur audzē ārstniecības augus un garšvielas, pārdod bioloģiskos kāpostus, zāļu tējas un to maisījumus. Beržoras lauku mājā, kas atrodas Žemaitijas nacionālajā parkā, aug arī dažādi ārstniecības, kulinārijas, aromātiskie un dārza augi. Plunges muiža, ko sauc arī par “Žemaitijas Versaļu” - ir viena no slavenākajām šāda veida muižām, kas saglabājusies Lietuvā. Steponas Darius dzimtās vietas muzejā ir unikāls augļu dārzs ar iespaidīgu izmēru un apjomu. Švėkšnas muižas kompleksā apskatāms skulptūru parks, skaisti skati, takas un ginka koks (ginkgo biloba), kas ir 18 metrus augsts un 70 cm diametrā. Šilutes muižā ir divi parki - angļu ainavu parks ar pastaigu takām un mežaparku, kas pazīstams kā Varnamiškis, vai tā sauktais “Vārnu mežs”.

5. RĪGA – RUSNE: ZIEDU DĀRZI UN PARKI

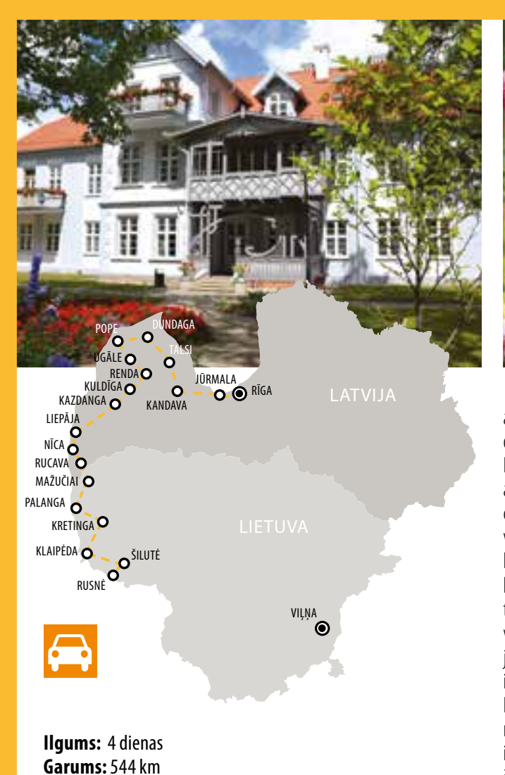

Ilgums: 4 dienas
Garums: 544 km
Maršruts: Rīga - Jūrmala – Kandava – Lauciene – Talsi – Dundaga – Pope – Ugāle – Renda – Kuldīga – Maras – Kazdanga – Sieksāte – Liepāja – Nīca – Rucava – Mažučiai – Palanga – Kretinga - Klaipeda – Šilutė – Rusne

Maršruts ved caur skaistajiem Kurzemes un Žemaitijas ziedu dārziem. Kandavā atrodama lielākā īrisu kolekcija. Mierkalni ir lielākais dienliliju dārzs austrumeiropā ar vairāk nekā 1000 šķirnēm. Īpašnieks ražo arī augļu un ogu vīnus. Talsu pauguraines dabas parkā atrodas Kurzemnieku ābeļdārzi, kur iegādāties augļus vai to apstrādes produktus (žāvēti āboli, ābolu čipsi, sulas). Vides un veselības saimniecībā “Upmaļi” gatavo tējas, garšaugu maisījumus, augu eļļas, īpašos balzamus, kosmētiku, augu izcelsmes ziepes, utt. - ar zīmolu AnnA Bermans. Sauleskalnu dendrārijā atrodama Latvijas vecākā, 50 gadu senā magnolija. Ziedoņu peoniju dārzā audzē vairāk nekā 100 peoniju šķirnes. Maras muižas īpašnieki piedāvā vēsturiskus vācu muižu stāstus Kuldīgas rajonā. Piena muižā Berghof atrodas Piena muzejs. Eksotiskas ziedu un koku šķirnes atrodamas Māra Lindes dendroloģiskajā dārzā. Zemnieku saimniecībā Turaidas ražo zāļu tējas un tējas maisiņus kā suvenīrus vai dāvanas, izmantojot avenes, biškrēsliņus, rasaskrēsliņus, ceļtekas un liepziedus. Nīcas ciemā apmeklētājiem ir pieejami vairāki daiļdārzi, kas uztur vietējās dārzkopības tradīcijas. Rucavas dendrārijā apskatāma magnoliju kolekciju. Lielākais japāņu dārzs Eiropā (16 ha) ir vieta tradicionālajiem aromātiskajiem augiem un dārzeņu kolekcijai. Palangas muiža, kurā atrodas Dzintara muzejs un Birutes parks ir viens no vislabāk saglabātajiem muižas kompleksiem Lietuvā. Kretingas muižas parks ir viens no vissenākajiem 16.-18. gadsimta muižas parkiem Lietuvā. Klaipēdas Universitātes botāniskajā dārzā ir piekrastes etnogrāfiskais dārzs ar ziedu šķirnēm, kas raksturīgas šai apkārtnei. Klaipēda ir populārākā piejūras kūrortpilsēta Lietuvā. Jūras muzejs un delfinārijs ir vieni no slavenākajiem Klaipēdas tūrisma objektiem. Šilutes muižā ir divi parki - angļu ainavu parks ar pastaigu takām un mežaparku, kas pazīstams kā Varnamiškis, vai “Vārnu mežs”. Pakalnė ir unikāla tradicionālā zvejnieku sēta ar dārza augiem, kas raksturīgi šim Lietuvas.

6. RĪGA – KAUŅA: SKAISTIE UN PRAKTISKIE DĀRZI

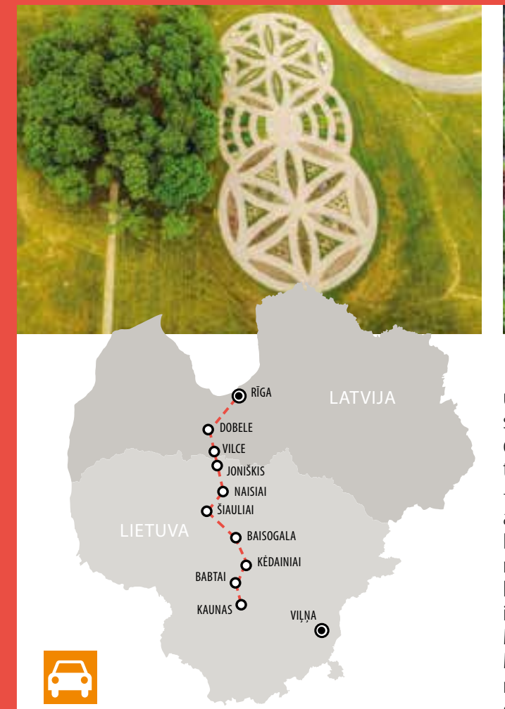

Ilgums: 3 dienas
Garums: 420 km
Maršruts: Rīga – Dobele – Ziedkalne – Vilce – Blankenfelde – Joniškis – Naisiai – Šiauliai – Pakalniškiai – Baisogala – Pasandravys – Kėdainiai – Babtai – Kaunas

Maršruts ved no Latvijas galvaspilsētas Rīgas, caur skaistajām lauku teritorijām uz Kauņu, kas ir otrā lielākā Lietuvas pilsēta. Klūgu ainavu dārzs un parks ir slavens ar begonijām. Dobeles dārzkopības institūtā ir vairāk nekā 200 ceriņu augu veidu un formu kolekcija. Skaisto un praktisko ideju dārzs lepojas ar savu skujkoku kolekciju, un viesiem piedāvā garšvielu pulverus, žāvētas ogas un augļus. “Rūķīšu tēja” ir viena no lielākajām Latvijas ārstniecības augu saimniecībām (audzē kliņģerītes, kumelītes utt.) Kroņaucē sezonas laikā baudiet peoniju skaistumu Andra Berkina kolekcijas dārzā un krāšņo Viestardu tulpju dārzu. Nākamā pietura atrodas zemnieku saimniecībā “Droši vesels”, kas ražo augu izcelsmes ziedes un audzē dārzeņus. Apmeklējot Piparmētru namiņu, jūs varat izbaudīt piparmētru tēju, cepumus, medu ar piparmētrām un piparmētru sīrupus. Blankenfeldes muižā jūs varat aplūkot unikālo zvanu kolekciju un izbaudīt dabīgās sulas, sīrupus un marinētus gurķus, kas ražoti muižā. Joniškos apmeklējiet sarkano un balto Jonišku sinagogu, Sv. Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas baznīcu un Jonišku vēstures un kultūras muzeju. Jakiškiai muiža nav renovēta un saglabājusi autentiskus elementus, kā piemēram, krāsnis, slēģus, kāpnes, durvis. Baltijas Augu muzejā audzē aptuveni 30 dažādu sugu un šķirņu augus. Šauļu Botāniskajā dārzā izveidoti trīs seno augu dārzi atbilstoši lauku tradīcijām attiecīgajā periodā – pirmskara, starpkaru un pēckara. Burbišku muiža ar tās skaisto ainavu un skulptūru parku organizē ikgadējo tulpju festivālu. Kleboniškių lauku māju muzejā var aplūkot autentiskas Augštaitijas reģiona saimniecības. Baisogalas muižu sauc par karalisko, jo tā kādreiz piederēja Lietuvas lielhercogam, un tās 12 hektāru parks ir viens no skaistākajiem Lietuvā. Slavenā lietuviešu dzejnieka Mačiulis-Maironis muzejā ir divi skaisti kultūrvēsturiskie dārzi. Mājas ražotos “laimīgos ēdienus” var iegādāties no Garsi Tyla saimniecībā, un iespējams doties pastaigā to 100 gadu senajā augļu dārzā un apskatīt garšaugu dārzu. Lietuvas Dārzkopības institūts veic gan zinātniskās, gan eksperimentālās / ražošanas aktivitātes. Šeit varat nopirkt stādus, kā arī sezonas augļus un dārzeņus. Tadas Ivanauskas saimniecībā pie Obelynes parka jūs redzēsiet 300 sugu un augu šķirņu kolekciju, ieskaitot vecāko koku divdaivu ginku. Kauņā Lietuvā varat apskatīt vecāko ābeli - gandrīz 360 gadus senu, 8 metrus garu, 285 cm diametrā ap 1.3 metru augstumā. Vytautas Dižā Universitātes Kauņas Botāniskais dārzā aug unikāli augi, ierīkota lielākā oranžērija Lietuvā, senie Lietuvas puķu dobju augi tiek demonstrēti dažādās augu kopās atbilstoši botāniskajai klasifikācijai. Maršruts beidzas Kauņā, kas bija Lietuvas galvaspilsēta no 1920. gada līdz 1939. gadam.

7. RĪGA – LATGALE – KAUŅA: DĀRZU DAŽĀDĪBA

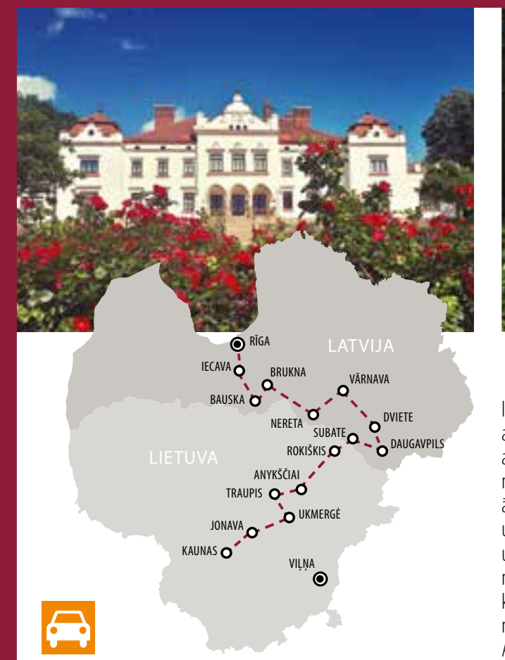

Ilgums: 4 dienas
Garums: 620 km
Maršruts: Rīga – Iecava – Bauska – Brukna – Nereta – Vārnava – Kaldabruņa – Dviete – Daugavpils – Subate – Rokiškis – Anykščiai – Traupis – Taujėnai – Ukmerge – Jonava – Kaunas

Edvarda Virzas piemiņas dārzā apskatāmi koki,kuriem veltīti dzejoļi. E.Virza bija latviešu dzejnieks un rakstnieks, kurš ir sarakstījis leģendāro romānu “Straumēni” par latviešu zemnieku dzīvi. Skaisto 18. gs. Mazmežotnes pili atjaunoja graudu audzētāju ģimene. Rundāles pils ir pazīstama kā Latvijas baroka un rokoko arhitektūras dārgakmens, kas ietver arī franču stila parku un rožu dārzu ar vairāk nekā 2200 rožu šķirnēm. Bruknas muižā jūs varēsiet apskatīt dārzu, kas ir iekopts kā renesanses parks, rožu dārzu un vīna dārzu. Rudzīšu vīna dārzā aug aptuveni 80 vīnogu šķirnes, savukārt Bānīšu saimniecības upeņu dārzā iespējams salasīt gardas ogas. Gundegās ir apskatāms skaists ainavu dārzs. Vārkavas parkā atrodas 200 gadu seni ozoli. Riekstiņi ir autentiska vienģimeņu Sēļu saimniecība ar īpašu garu un gaisotni. Kaldabruņā apmeklēsiet Siena muzeju un mākslas galeriju, kas atrodas siena šķūnī. Vīnogu selekcionēšana un kultivēšana bija Paula Sukatnieka liela kaislība, un viņa piemiņas dārzu ir vērts apmeklēt ražas novākšanas laikā. Dvietes muiža lepojas ar savu 19. gadsimta ainavu parku un akmens tiltu. Daugavpils - otrā lielākā Latvijas pilsēta, ir slavena ar atjaunotajiem 19. gs. Daugavpils cietoksni un tā Marka Rotko muzeju. Sēlijas kokaudzētava piedāvā ekskursiju pa ābolu dārzu, ābolu glabātuvi un ražošanas telpām. Izbaudiet glāzi ābolu sulas un vīna ražotāju stāstus. Berķenele ir ievērojamā latviešu autora un sociālā aktīvista Raiņa memoriālais nams. Rokišķu novada muzejs un muiža ir viens no svarīgākajiem Aukštaitijas reģiona kultūras centriem. Liudvikas un Stanislovas Didžiļu saimniecības muzeja dārzā ir tradicionālās lietuviešu ābolu šķirnes, ziedi un augi. A. Baranauskas un A. Vienuolis-Žukauskas memoriālais muzejs prezentē kultūru, literatūru, vēsturi, agrārās kultūras un tehniskas vēsturi Anīkšķu reģiona. Tradicionālo Lietuvas ziedu dārzu var redzēt arī Bronē Buivydaites piemiņas muzejā. Anīkšķos jūs varat iziet taku koku galotnēs, labirinta parku, kā arī daties braucienā pa Aukštaitijas šaursliežu dzelzceļu. Traupja Botāniskajā dārzā jūs atradīsiet visu, sākot no daudzgadīgām ziedu kolekcijām un akmens dārziem, līdz ziedu pulkstenim un dekoratīvam baseinam ar ūdensaugiem. Taujēnu muižas interjers dekorēts ar Radziwiłła ģimenes portretiem, skulptūrām, medību trofejām un antīkiem ieročiem. Pastaigājieties pa Ukmerges vecpilsētu un baudiet skatu no vecā ugundzēsības torņa. Survilai saimniecība piedāvā baskāju taku, kurā var staigāt pa priežu, purvu, kūdras, māla, grants, pulētu stiklu, priedes skuju, salmu un citām virsmām. Vytautas Dižā Universitātes Kauņas Botāniskais dārzā aug unikāli augi, ierīkota lielākā oranžērija Lietuvā, senie Lietuvas puķu dobju augi tiek demonstrēti dažādās augu kopās atbilstoši botāniskajai klasifikācijai. Tadas Ivanauskas saimniecībā pie Obelynes parka jūs redzēsiet 300 sugu un augu šķirņu kolekciju, ieskaitot vecāko koku divdaivu ginku. Kauņā varat redzēt vecāko ābeli Lietuvā - gandrīz 360 gadus senu, 8 metrus garu, 285 cm platumā 1,3 metru augstumā. Maršruts beidzas Kauņā, Lietuvas otrā lielākajā pilsētā, kas bija galvaspilsēta no 1920. gada līdz 1939. gadam.

TRANSPORTA SATIKSME LATVIJĀ UN LIETUVĀ

LIDOSTAS

Starptautiskās lidostas atrodas valstu galvaspilsētās – Rīgā un Viļņā. Dažas starptautiskās aviosabiedrības apkalpo arī reģionālās lidostas Kauņā un Palangā.

LATVIJA
Rīga **www.riga-airport.com**

LIETUVA
Viļņa **www.vilnius-airport.lt**
Kauņa **www.kaunas-airport.lt**
Palanga **www.palanga-airport.lt**

Avio
airBaltic

Latvijas nacionālā aviokompānija piedāvā lidojumus no Rīgas un Viļņas uz vairāk kā 50 galamērķiem Eiropā un citviet.

www.airbaltic.com

VILCIENI

LATVIJA www.ldz.lv
LIETUVA www.litrail.lt

AUTOBUSI

Lielākās starptautiskās autoostas

Rīga **www.autoosta.lv**
Viļņa **www.autobusustotis.lt**

Autobusi Baltijas valstīs, uz kaimiņu valstīm, Krieviju un Eiropu.

NO RĪGAS UN VIĻŅAS:
Lux Express: **www.luxexpress.eu**
Ecolines: **www.ecolines.eu**
Eurolines: **www.eurolines.eu**

SOS ☎
112 Glābšanas dienestus var sazvanīt pa 112.

PRĀMJI

Prāmju satiksme savieno Latviju un Lietuvu ar Vāciju un Zviedriju. Latvijā ostas atrodas Rīgā, Ventspilī un Liepājā, Lietuvā – Klaipēdā.

TallinkSilja Line

Vadošais mini-kruīzu un pasažieru transporta pakalpojumu sniedzējs Baltijas jūras Ziemeļu reģionā.

Riga – Stockholm
www.tallinksilja.com

Stena Line

Viena no lielākajām prāmju kompānijām pasaulē, kas sniedz pasažieru un kravas pārvadājumu pakalpojumus Baltijas jūrā. Prāmji kursē starp Latviju, Zviedriju un Vāciju.

Ventspils - Nynäshamn
Liepaja – Travemünde
www.stenaline.com

DFDS Seaways

Prāmju kompānija, kas sniedz pasažieru un kravas pārvadājumu pakalpojumus Baltijas jūrā. Prāmji kursē starp Lietuvu, Zviedriju un Vāciju.

Klaipeda – Karlshamn
Klaipeda – Kiel
www.dfdsseaways.com

Lietuvas reģionālā prāmju satiksme

Prāmju satiksme savieno Kuršu kāpu un Klaipēdu.

www.keltas.lt

AUTO NOMAS

Avis, Budget, Sixt and Hertz ir starptautiskas auto nomas kompānijas ar vienotu servisa līmeni visā pasaulē.

www.avis.com
www.sixt.com
www.hertz.com